

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ

ÚSTAV SOCIÁLNÍ PRÁCE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2016

Petra Salavová

Univerzita Hradec Králové

Ústav sociální práce

**Problematika domácího násilí a spolupráce
intervenčního centra a Policie České republiky
v Pardubickém kraji**

Bakalářská práce

Autor: Petra Salavová

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce ve veřejné správě

Vedoucí práce: Mgr. Iva Bandžuchová

Hradec Králové

2016

Univerzita Hradec Králové
Ústav sociální práce

Zadání bakalářské práce

Autor: Petra Salavová

Studium: U13108

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce ve veřejné správě

Název bakalářské práce: **Problematika domácího násilí a spolupráce intervenčního centra a Policie České republiky v Pardubickém kraji**

Název bakalářské práce AJ: Issues of domestic violence and cooperation between intervention centre and the police of the Czech Republic in Pardubice region

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

V teoretické části práce budou vysvětleny základní pojmy vztahující se k problematice domácího násilí - domácí násilí, oběť, agresor, vykazání, intervenční centrum. Pojednáno bude o legislativním ukotvení institutu vykazání a intervenčního centra jako sociální služby. Dále bude analyzováno domácí násilí jako sociálně negativní jev společnosti. Bude nastíněn standardizovaný postup Policie ČR při vykazání, možnosti intervence, osvětlení spolupráce Policie České republiky s intervenčním centrem. Rozebrány budou také možnosti následné práce s oběťmi násilí. V praktické části bude analyzována situace v oblasti domácího násilí v Pardubickém kraji a ověřena hypotéza kvalitní spolupráce mezi Policií České republiky a Intervenčního centra Pardubice metodou polostrukturovaného rozhovoru. Cílem práce je zhodnocení situace domácího násilí v Pardubickém kraji a ověření kvality spolupráce zainteresovaných složek pomoci.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol. Krizová intervence pro praxi. 1.vyd. Praha:Grada, 2004. ISBN 80-247-0586-9 ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. 2. vyd. Praha:Portál, 2004. ISBN 80-7178-931-3 BUSKOTTE, Andrea. Z pekla ven. 1. vyd. Praha:Computer Press,2008. ISBN 978-80-251-1786-6 ŠEVČÍK, Drahomír, ŠPATENKOVÁ, Naděžda. Domácí násilí. 1. vyd. Praha:Portál, 2011. ISBN 978-807367-690-2

Garantující pracoviště: Katedra sociální práce a sociální politiky,
Ústav sociální práce

Vedoucí práce: Mgr. Iva Bandžuchová

Oponent: Ing. Daniela Lusková

Datum zadání závěrečné práce: 4.12.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Přelouči dne 22. března 2016

Petra Salavová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat Mgr. Ivě Bandžuchové za vedení mé práce, dále bych ráda poděkovala PhDr. Daniele Květenké, Ph.D. za cenné rady, které mi poskytla při zpracovávání práce. Poděkování patří rovněž celé mé rodině za podporu během psaní práce i po celou dobu studia.

ABSTRAKT

SALAVOVÁ, Petra. *Problematika domácího násilí a spolupráce intervenčního centra a Policie České republiky v Pardubickém kraji*. Hradec Králové, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Ústav sociální práce. Vedoucí práce: Mgr. Iva Bandžuchová.

Bakalářská práce se ve svém tématu zabývá problematikou domácího násilí obecně a konkrétně pak vzájemnou spoluprací mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. Teoretická část práce v první kapitole vysvětluje základní pojmy vztahující se k domácímu násilí. Navazuje kapitola o způsobech práce s aktéry domácího násilí, pojednáno je o činnosti policie při využití oprávnění vykázaní a činnosti intervenčního centra, zároveň je popsána právní úprava řešení domácího násilí. Následuje osvětlení spolupráce mezi jednotlivými institucemi participujícími na řešení této problematiky. Jsou jimi především policie, intervenční centra, justiční orgány a orgány sociálně právní ochrany dětí.

Empirická část práce obsahuje zhodnocení situace domácího násilí v Pardubickém kraji. Hlavní výzkumný cíl je ověření kvality vzájemné spolupráce mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. K výzkumu byla použita kvalitativní metoda polostrukturovaných rozhovorů, které byly vedeny se sociálními pracovníky intervenčního centra, s metodičkou policie a s policisty v přímém výkonu služby.

Klíčová slova: domácí násilí, oběť, agresor, policie, intervenční centrum, vykázaní, spolupráce.

ABSTRACT

SALAVOVÁ, Petra. *Issues of domestic violence and cooperation between intervention centre and the police of the Czech Republic in Pardubice region*. Hradec Králové, 2016. Bachelor Thesis. University of Hradec Králové. Leader of the Bachelor Thesis: Mgr. Iva Bandžuchová.

The topic of this bachelor thesis is in general the issues of domestic violence and concretely the cooperation between Intervention Centre of Pardubice and the Police of the Czech Republic in Pardubice region. The theoretical part in the first chapter explains the basic concepts of domestic violence. Next chapter is about methods of working with actors of domestic violence and also about the operations that the Police and the Intervention centre are doing when an expulsion institute is used. The laws and rules for solving the domestic violence are concurrently described there as well. Following topic is the cooperation between individual institutions that are involved in solving these issues. These are primarily the Police, intervention centres, judiciary and institutions of social and legal protection of children.

Empirical part of the thesis contains an evaluation of the domestic violence situation in Pardubice region. The main exploratory target is the verification of cooperation between Intervention Centre of Pardubice and the Police of the Czech Republic in Pardubice region. A qualitative method of semistructured interview was used for the research. Social workers of the intervention centre, policeman and policewoman in duty have been interviewed.

Keywords: domestic violence, a victim, aggressor, police, intervention centre, expulsion institute, cooperation.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 Domácí násilí jako společenský fenomén.....	11
1.1 Obecná charakteristika násilí.....	11
1.2 Domácí násilí.....	12
1.2.1 Domov, domácnost, společné obydlí.....	13
1.2.2 Typická oběť domácího násilí.....	13
1.2.3 Děti týrané matky jako sekundární oběti domácího násilí.....	14
1.2.4 Typický agresor.....	15
1.2.5 Pomoc.....	16
2 Způsoby práce s aktéry domácího násilí.....	17
2.1 Legislativní rámec řešení domácího násilí.....	17
2.2 Policie České republiky.....	18
2.2.1 Vykázání.....	19
2.3 Intervenční centrum.....	21
2.4 Další možné způsoby a metody práce.....	22
3 Interdisciplinární spolupráce při řešení případů domácího násilí.....	24
3.1 Spolupráce Policie ČR a Intervenčního centra Pardubického kraje.....	24
3.2 Sociálně-právní ochrana dětí.....	25
3.3 Soud.....	26
3.4 Systém včasné intervence (SVI).....	27
EMPIRICKÁ ČÁST.....	28
4 Výzkumné šetření k ověření kvality spolupráce Intervenčního centra Pardubice a Policie České republiky Pardubického kraje.....	28
4.1 Situace domácího násilí v Pardubickém kraji.....	28

4.2	Hlavní výzkumný cíl a dílčí výzkumné cíle	30
4.2.1	Výzkumná strategie	35
4.2.2	Výzkumný soubor.....	35
4.2.3	Organizace a průběh výzkumu	36
4.2.4	Postup při zpracování údajů	37
4.2.5	Rizika výzkumu	37
4.3	Interpretace získaných údajů.....	37
4.3.1	Ověření kvality informovanosti o procesech řešení dom. násilí - DC1....	38
4.3.2	Ověření, zda vzájemná setkání, vzdělávání a proškolení o problematice domácího násilí mezi Intervenčním centrem a Policií ČR jsou dostačující - DC2 .	41
4.3.3	Ověření, zda policisté v přímém výkonu služby jsou schopni rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky domácího násilí - DC3.....	47
	ZÁVĚR.....	51
	SEZNAM TABULEK	54
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55
	PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Problematika domácího násilí je téma, na které již bylo zpracováno mnoho studií, výzkumů a dalších publikací. Lze říci, že v současné době je v této oblasti pouze málo otázek nezodpovězeno. Řada institucí pomáhajících obětem domácího násilí, ať už státního sektoru, či neziskových organizací, včetně stále se zlepšujícího legislativního aparátu, vzájemně propojuje a zdokonaluje svoji činnost v boji proti tomuto sociálně patologickému jevu.

Bakalářská práce je v teoretické části obecně zaměřena na problematiku domácího násilí. Vymezení základních pojmů, výčet hlavních institucí, které se podílejí na jeho řešení a které pomáhají osobám ohroženým domácím násilím a příslušná legislativní úprava poskytne čtenáři základní orientaci v této problematice.

Tématem bakalářské práce je spolupráce Intervenčního centra Pardubice a Policie České republiky Pardubického kraje, proto je pozornost věnována také těmto institucím a jejich vzájemné spolupráci. Téma je zvoleno vzhledem k mému povolání policistky na obvodním oddělení, přičemž tato problematika je nedílnou součástí výkonu mé profese a sama s Intervenčním centrem Pardubice osobně spolupracuji. Hlavním výzkumným cílem práce je zjistit kvalitu vzájemné spolupráce mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. Z tohoto důvodu bude podrobněji rozepsána kapitola o činnosti Intervenčního centra a o jeho pomoci osobám ohroženým domácím násilím. Kapitola věnovaná Policii České republiky bude blíže objasňovat postup při vykazání násilné osoby ze společného obydlí. Samostatná kapitola bude věnována mezioborové spolupráci při řešení problematiky domácího násilí.

V úvodu výzkumné části bakalářské práce bude zhodnocen vývoj domácího násilí v Pardubickém kraji základním statistickým přehledem. Metodou polostrukturovaného rozhovoru se sociálními pracovníky Intervenčního centra Pardubice, s metodičkou Policie České republiky a s policisty v přímém výkonu služby bude zjištěna úroveň vzájemné spolupráce. Na základě provedených rozhovorů bude možno zodpovědět dílčí výzkumné otázky, kterými jsou: zjištění kvality vzájemné informovanosti o procesech domácího násilí, zda jsou dostačující vzájemná setkání, vzdělávání a proškolení o této problematice a zda jsou policisté v přímém výkonu služby schopni rozeznat, definovat

a vyhodnotit znaky domácího násilí. Vyhodnocením rozhovorů bude možné identifikovat nedostatky ve vzájemné spolupráci a navrhnout řešení pro optimalizaci další spolupráce.

Pro realizaci výzkumu byla zvolena kvalitativní metoda – polostrukturovaný rozhovor. Výběr informantů byl volen ve třech úrovních spolupráce tak, aby hlavní výzkumný cíl a i dílčí výzkumné cíle byly naplněny a mohla být objektivně ověřena kvalita vzájemné spolupráce mezi zainteresovanými složkami pomoci.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Domácí násilí jako společenský fenomén

V této kapitole je popsána charakteristika násilí, včetně specifického vymezení domácího násilí. Teoretický popis charakteristiky násilí i jeho projevů a obětí souvisí s praktickou částí a přispívá k naplnění cíle práce. Cílem kapitoly je seznámení se základními pojmy souvisejícími s domácím násilím, které jsou používané v dalším textu teoretické i praktické části bakalářské práce.

1.1 Obecná charakteristika násilí

Je vhodné si položit otázku, co lze nazvat tak často v dnešní době používaným slovem „násilí“. Definice pojmu „násilí“ je v odborné literatuře celá řada. Tento pojem lze také nazvat „agrese“ či „napadání“.

„Člověk je jediným primátem, který zabije a týrá příslušníky svého druhu bez biologického nebo ekonomického důvodu a pociťuje při tom uspokojení“ (Vágnerová dle Fromm, 2004, s. 757). Takové jednání je označováno za patologické, ve společnosti nežádoucí, poškozující důstojnost člověka. Takové jednání je sledované, trestané, potlačované preventivně, přesto ho však nelze vymýtit. Agresivní chování je přirozeným chováním živých tvorů, je jednou z možností reakce na překážku a je zdravým chováním, pokud je přiměřené a nedochází při něm k porušování sociálních nebo právních norem v daném čase a v dané společnosti, a pokud nedochází k omezování nebo násilí na jiných lidech.

Sklon k agresivnímu chování je podmíněn souborem několika faktorů. Je to dědičnost, přičemž většina lidí má průměrný sklon k agresivitě v souladu s tzv. Gaussovou křivkou pravděpodobnosti. Změny v mozku, ať už vrozené nebo získané poškozením centrální nervové soustavy či změnami v biochemické rovnováze těla, jsou dalším z faktorů. Testosteron v těle mužů vyvolává větší sklon k agresi. Obecně lze tedy konstatovat, že muži a to zejména v mladším věku mají biologický sklon k agresivnímu chování. Toto chování podněcuje archetyp, společenské očekávání od role muže, vrozené a v kulturách předávané po tisíciletí. Agresivitu dále může způsobovat duševní choroba

nebo vrozená porucha osobnosti. „*Pohotovost k násilnému chování, resp. k odstranění zábran posiluje také užívání psychoaktivních látek, např. alkoholu*“ (Vágnerová, 2004, s. 760). Agresivita člověka je dílem také naučeným jednáním, kdy primárním vzorem je rodina a jednání členů v rodině. Rodičovské chování je pro dítě samozřejmým a přirozeným modelem. Rozvoj agresivního chování závisí do jisté míry také na vlivu sociálních skupin. Pakliže je pro jednotlivce atraktivní příslušnost k určité skupině, kde normou je agresivní jednání, tolerance k takovému chování se zvyšuje. Celkové společenské klima toleranci k agresivitě rovněž ovlivňuje, a to zejména změnami celospolečenských hodnot.

„*Pojem agresivita vyjadřuje vnitřní dispozici nebo osobnostní vlastnost. Zpravidla je chápána jako relativně trvalá a hůře měnitelná charakteristika osobnosti.*“ (Čírtková, 2004, s. 165)

1.2 Domácí násilí

Tímto pojmem lze vyjádřit vše, co již ze samotného názvu vyplývá. Je to opakované násilí, agresivní chování, které probíhá v rodinném prostředí. Většinou se odehrává mezi partnery, nabývá různých podob, především se jedná o násilí fyzické, psychické, sexuální, ekonomické a sociální. Patří sem i zanedbávání a týrání dětí a seniorů. Nezřídka se objevuje kombinace různých druhů násilí. Hlavním rysem je vzrůstající intenzita útoků a vytrvalost. Jedná se o násilné chování jednoho člena rodiny vůči druhému.

Dle Ševčíka a Špatenkové je domácí násilí specifickou variantou násilí v rodině s tím, že výskyt násilí je vázán na konflikty, kontrolu a moc (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 23). Je to „*porucha vztahu mezi blízkými osobami*“ (Matoušek a kol. 2013, s. 353). „*Domácí násilí lze definovat jako zneužití postavení a moci, kterou pachatel v rodině má. Projevuje se nepřiměřenými požadavky, vynucováním podřízenosti oběti a kontroly nad jejím životem*“ (Vágnerová, 2004, s. 633). Uvnitř rodiny mohou existovat jiná pravidla, než je běžné, násilí nemusí být na první pohled patrné. Cílem je pokora partnera, zásah do jeho důstojnosti a bezpečí. Agresorovi vědomí utrpení partnera přináší uspokojení. Toto chování je zpravidla posilováno chováním oběti, které

signalizuje souhlas. Sociální status pachatele domácího násilí nehraje roli, násilí se děje v rodinách bez ohledu na profesi nebo úroveň vzdělání.

Aby situace v rodině mohla být hodnocena jako domácí násilí, musí naplňovat všechny čtyři znaky tak, jak je uvádí odborné zdroje i informace Policie ČR: Jde o opakování a dlouhodobost, eskalaci, jasné a neměnné rozdělení rolí a neveřejnost. Domácí násilí není ojedinělou epizodou, má svůj cyklický vývoj, v čase se útoky agresora zhoršují. Z verbálních útoků, ponižování a výhrůžek se stávají fyzické ataky. Z počátečních útoků na lidskou důstojnost jde následně o ohrožení zdraví. Zlomovým bodem se stává okamžik druhého fyzického útoku (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 39).

1.2.1 Domov, domácnost, společné obydlí

Každý máme svůj domov, kde chceme žít spokojeně společně se svými bližními. Domov je pro nás pojmem, který je jedním ze základních pilířů našeho společného života. Chceme v něm najít bezpečí, klid a spokojenost. Ne vždy jsou však tyto skutečnosti realitou.

Dle Jandourka je domovem „*Souhrn bližních, se kterými jedinec strávil na jednom místě delší období svého života, přičemž má k těmto lidem i místu hluboký citový vztah*“ (Jandourek, 2001, s. 65). Občanský zákoník, který s pojmem domácnost, resp. rodinná domácnost pracuje ve vztahu k domácímu násilí, tento termín nedefinuje. Sociologický slovník vykládá pojem domácnost jako „*domácí společenství osob podílejících se na produktivní a reprodukční činnosti (od jedno až po vícečlenné skupiny) v ohraničeném prostoru. Mezi těmito osobami nemusí být příbuzenský vztah*“ (Jandourek, 2001, s. 65). Pojem společné obydlí je užívané zejména v souvislosti s vykáváním. Není blíže vymezeno, avšak obecně je jím míněn byt nebo jiný prostor sloužící k bydlení a není spojován se společným vedením domácnosti.

1.2.2 Typická oběť domácího násilí

Nejčastější obětí agresorů jsou ženy. Typickým vzorem ženy ohrožené domácím násilím je žena závislá, nesamostatná, s nízkou sebeúctou. Často jsou na partnerovi materiálně závislé. Jsou to ženy, které zažily týrání v dětství, ženy vdané v období adolescence, ženy vychovávané v rozvrácené rodině, ženy s emočními poruchami

a ženy závislé na drogách. Významnou roli hraje také syndrom naučené bezmocnosti, tedy identifikace s rolí člověka, který nemůže vlastní život ovlivňovat. U týrané ženy selhávají obranné mechanismy, přejímají zbytečně odpovědnost za vzniklé situace a trestají se přijetím role oběti. Takové ženy vnitřně fixují své submisivní chování, citovou závislost na agresorovi a zvyšují tak riziko opakovaného násilí a nemožnosti takové ženě pomoci. Následkem bývá poté disociační porucha nebo krajní řešení pokus o sebevraždu. Sex využívají jako pokus o upevnění vztahu s násilníkem. Nejedná se však o nedostatečné kompetence oběti, jejichž důsledkem je takové chování, ale spíše o naučenou bezmoc, kdy oběť není schopna situaci racionálně pochopit a vyhodnotit (Čírtková, 2008).

Stockholmským syndromem je nazývána chorobná náklonnost k tyranovi, ve kterou může domácí násilí přerůst. Oběti své trýznitele milují, sympatizují s nimi, popírají a zahlazují problémy, včetně trestných činů.

Nelze opomenout ani další ohroženou skupinu, kterou jsou děti z nefunkčních rodin, děti s týranou matkou, dále děti se zdravotním postižením, děti s výchovnými problémy a děti vychovávané otčímem. Děti jsou přímými oběťmi domácího násilí, pokud je násilí obraceno přímo proti nim. Speciální ochranu jim zajišťuje systém řízený zákonem o sociálně právní ochraně dětí. Další ohroženou skupinou jsou senioři a osoby se zdravotním postižením, a to zejména ti, co jsou závislí na pomoci druhé osoby. Muži jsou okrajovou skupinou ohroženou týráním, a pokud se tak děje, jedná se o muže s postižením, extrémně pasivní.

1.2.3 Děti týrané matky jako sekundární oběti domácího násilí

Děti vystavené domácímu násilí páchanému na jejich matkách, případně na otci či jiném vychovateli, jsou sekundárními oběťmi. „*Příznivý citový, rozumový a mravní vývoj dítěte je ohrožen vždy, pokud vyrůstá v domácnosti, v níž dochází k domácímu násilí mezi jinými osobami, i když dítě není očitým svědkem domácího násilí*“ (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 120). Podle definice Světové zdravotnické organizace (WHO) je rovněž dítě, nacházející se v pozici svědka domácího násilí, považováno za psychicky týrané dítě (Metodické doporučení k postupu orgánů sociálně právní ochrany dětí v případech domácího násilí, 2010, s. 2).

Dopady násilí v rodině na vývoj dětí jsou rozsáhlé. Děti nemohou násilí v rodině zabránit a cítí se za něj odpovědné. Jsou ohroženy přímým násilím, pokud svého rodiče brání. Děti žijí v neustálém strachu a stresu, pocitu bezmoci. Následně vznikají poruchy chování, symptomy psychosomatického rázu, agresivní nebo sebevražedné chování, psychické poruchy, poruchy spánku atd.

Negativní dopady domácího násilí se projevují v přenesených vzorcích chování, kdy děti považují násilí za přijatelný způsob jednání, identifikují se s rolí agresora, případně oběti, symbolicky „převzou štafetu“ (Ševčík a Špatenková, 2011, s. 121). Děti, ať už jsou svědky domácího násilí nebo jsou přímými oběťmi, mají stejné projevy jako děti se syndromem týraného a zneužívaného dítěte.

1.2.4 Typický agresor

„Primárně nevhodným partnerem bývá muž závislý na alkoholu nebo drogách“ (Vágnerová, 2004, s. 635). Dále je to muž, který pochází z rodiny s násilným chováním a muž s chorobou nebo poruchou osobnosti. Byl vychován silně tradičním způsobem, patriarchálním, s důrazem na dominanci v rodině a potlačování emocí a strachu. Často má silně vyvinutý pocit, že žena je jeho majetkem, je žárlivý. *„Věří, že muži mají právo bít ženy, jsou ženám nadřazeni“* (Ševčík a Špatenková dle Hafena, 2011, s. 71). Pro agresivního muže je sex nástrojem posilování dominance, nikoli láskyplný akt. Zároveň není schopen za svoje jednání převzít odpovědnost.

Odborná literatura se zabývá také typologií násilných mužů, různí autoři uvádí různé typologie. Například jde o rozdělení na výhradně rodinného násilníka, obecně násilného muže a emociálně nestálého násilníka (Ševčík a Špatenková dle Saunderse, 2011, s. 74). Do první skupiny patří dle autorů polovina násilných mužů, přičemž z poloviny je jejich jednání spojeno s alkoholem. Mívají vyšší společenský status. Obecně násilní muži se agresivně projevují nejen v domácnosti. V jejich historii je vlastní prožitek týrání, násilí je jejich osvědčenou strategií dosahování cílů. Emocionálně nestálí násilníci jsou typičtí citovou labilitou, méně často užívají fyzických ataků, více psychického týrání.

1.2.5 Pomoc

Tento pojem je zařazen mezi hlavní pro jeho důležitost v celé problematice domácího násilí. Právě pomoc v širokém slova smyslu utváří hlavní podstatnou část při řešení tak závažného problému. Násilí je pak nejčastějším důvodem, proč lidé vyhledávají specializovanou pomoc.

Dle Encyklopedie sociální práce lze za pomoc v širokém pojetí pojmu považovat „využití metod jak přímé práce s klientem, tak práce nepřímé, využití metod zaměřených na změnu sociálního prostředí, metod komunitního plánování, metod spolupráce s dalšími subjekty, preventivních metod atd.“ (Matoušek a kol., 2013, s. 207). Tento autor dále uvádí čtyři profesionální způsoby pomoci, které využíváme jako metody práce s oběťmi domácího násilí, a to doprovázení, poradenství, informování a terapie.

Z hlediska domácího násilí pak můžeme konstatovat, že ti, kterých se tento problém týká, nejsou většinou schopni problém vyřešit sami vlastními silami. Kromě právní pomoci při řešení majetkových záležitostí, sociální podpory a také opatrovnictví dětí potřebují psychickou podporu v podobě poradenství, doprovázení, získání sebedůvěry apod. Neméně důležitou roli pak hraje pomoc materiální při zajištění bezpečného bydlení i finančních prostředků (Ševčík a Špatenková, 2011).

Důležitým činitelem v poskytování pomoci obětem domácího násilí je především mezioborová spolupráce, která zahrnuje komplexní pomoc pro osoby ohrožené domácím násilím. O této spolupráci je pojednáno ve třetí kapitole teoretické části bakalářské práce.

2 Způsoby práce s aktéry domácího násilí

V této kapitole jsou vysvětleny činnosti jednotlivých institucí podílejících se na řešení problematiky domácího násilí i na její prevenci. Nejprve je uvedena základní legislativní úprava řešení domácího násilí a poté je objasněna činnost dvou nejdůležitějších institucí, které se touto problematikou zabývají, kterými jsou Policie České republiky a Intervenční centrum. V poslední části kapitoly jsou nastíněny některé z možných způsobů metod práce s osobami ohroženými domácím násilím.

2.1 Legislativní rámec řešení domácího násilí

Východisky pro právní normy nižší právní úrovně jsou ústavní zákony. V první řadě se jedná o zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, která v čl. 1 stanovuje, že Česká republika je státem založeným na úctě k právům a svobodám člověka a občana a v čl. 4, že základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci. Druhým východiskem je pak zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. Zákon deklaruje například v čl. 6 právo na život, v čl. 7 nedotknutelnost osoby a soukromí, zákaz mučení a jiného nelidského zacházení a také v čl. 10 právo na lidskou důstojnost.

Oprávnění Policie České republiky v podobě institutu vykázání zakotvil zákon č. 135/2006 Sb. Policie se při výkonu své represivní činnosti vůči agresorům opírá zejména o zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a to v §§ 44 – 47, kterými se upravuje vykázání agresora z obydlí.

Správně-právní úpravou je v současné době zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Podle této úpravy jsou řešeny případy s nižším stupněm negativního dopadu na společnost, i v domácím násilí je podle této úpravy řešena většina případů, a to jako přestupek proti občanskému soužití, proti veřejnému pořádku nebo přestupky majetkové. Novela zákona č. 204/2015 Sb., která mění zákon č. 200/90 Sb., o přestupcích, a další zákony s účinností od 1. 10. 2016, však přichází s novou úpravou § 47 – přestupky proti veřejnému pořádku, v odst. 1 písm. b), kde je nově definováno, že přestupku se dopustí ten, kdo maří vykázání z obydlí provedené podle jiného právního předpisu nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních, kterým se ukládá povinnost dočasně opustit společné obydlí a jeho bezprostřední okolí

a zdržet se vstupu do něj nebo povinnost zdržet se styku s ohroženou osobou a navazování kontaktů s ní.

Podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jsou řešeny případy domácího násilí, kde intenzita násilí dosáhne trestného činu. §§ 145 a 146 upravují trestné činy těžkého ublížení na zdraví a ublížení na zdraví. § 171 upravuje omezování osobní svobody, § 175 vydírání, § 185 znásilnění, § 199 týrání osoby žijící ve společném obydlí a § 354 nebezpečné pronásledování, obtěžování.

Obecnou normou upravující občanské právo je zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, §§ 751 – 753. Norma zajišťuje právo osob žijících ve společné domácnosti s násilníkem domáhat se ochrany proti domácímu násilí podáním návrhu na zákaz nebo omezení práva násilníka bydlet ve společné domácnosti. Civilní soud může na návrh týrané osoby rozhodnout o vykázání násilníka předběžným opatřením, rozhoduje pak v souladu s ustanoveními §§ 400 – 414 a §§ 492 – 496 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Omezení nebo vyloučení práva násilníka určuje soud nejdéle na dobu 6 měsíců, může tak činit opakovaně.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách upravuje v § 60a činnost intervenčních center a dále v § 55 telefonickou krizovou pomoc a v § 60 krizovou pomoc.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí poskytuje základní právní rámec pro činnost orgánů sociálně právní ochrany dětí v případě, že jde o násilí páchané na dětech. Výše uvedené právní normy pak doplňují metodické postupy. Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky zpracovalo Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání a Metodickou příručku č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání a Ministerstvo práce a sociálních věcí Metodické doporučení MPSV č. 3/2010 k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí.

2.2 Policie České republiky

Policie ČR je řazena prioritně mezi instituce, které jsou jako první z těch, kam se lidé obracejí a žádají o pomoc. Ať je to pouze žádost o radu nebo přímo pomoc při ohrožení

na životě a zdraví nebo jsou napadáni ze strany násilné osoby. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ukotvuje oprávnění policisty vykázat násilnou osobu ze společného obydlí a zakázat jí jakýkoliv styk s osobou ohroženou na dobu deseti dnů. Je nutné zmínit, že samotné vykázání je institutem, který má zajistit prvotní ochranu ohrožené osoby před násilníkem.

2.2.1 Vykázání

Jedná se o pojem využívaný v praxi policií, justicí i sociálními službami jako soubor právních aktů zajišťujících ochranu ohrožených osob formou série preventivních opatření. Tři pilíře institutu vykázání jsou tedy policie, intervenční centra a justiční orgány.

Vykázání z bytu, z domácnosti, ze společného obydlí je oprávněním policisty v souladu s § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v případě splnění zákonných podmínek v situaci, kdy ve společném obydlí dochází k útokům se znaky domácího násilí. Je ukládáno rozhodnutím policie bez ohledu na případnou trestně-právní kvalifikaci jednání agresora a to vždy, zjistí-li, že se v dané věci jedná o případ domácího násilí. Zároveň zakáže do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí vstup na dobu 10 dnů. Policista určuje územní rozsah, na který se vykázání vztahuje, včetně rozsahu bezprostředního okolí společného obydlí, a to podle míry požadavku účinné preventivní ochrany osoby ohrožené domácím násilím (Metodické doporučení MPSV k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí, 2010, s. 5). Policista je oprávněn vykázat osobu i bez její nepřítomnosti. V případech domácího násilí má policie ze zákona právo vstoupit do obydlí i bez souhlasu jeho uživatele.

„Při provádění úkonů souvisejících s vykázáním policista zajistí přítomnost nezúčastněné osoby; to však neplatí, hrozí-li nebezpečí z prodlení. V případech, ve kterých ve společném obydlí, v němž se vykázání provádí, žije nezletilé dítě, kterému při provádění vykázání není zajištěno bezpečí, mohou být k provedení vykázání policistou přibráni také pracovníci místně příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí“ (Metodické doporučení MPSV k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí, 2010, s. 5).

Pro správní akt vykázaní není nutný souhlas ani agresora ani oběti. Jedná se o rozhodnutí policejního orgánu, tedy konkrétního policisty, který je na místě incidentu a který musí vyhodnotit splnění všech podmínek, které jsou nutné k následnému vykázaní. Agresor je povinen neprodleně opustit společné obydlí a vydat policii klíče od společného obydlí. Je mu umožněno za přítomnosti policie vzít si věci sloužící jeho osobní potřebě, osobní cennosti a dokumenty. Policie poučí agresora o jeho právech a povinnostech. Současně pak může být jednání agresora vyšetřováno v rámci trestního řízení, případně přestupkového řízení.

V další fázi je oběť poučena o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem násilí (druhý pilíř vykázaní) a o možnosti podat návrh soudu na vydání předběžného opatření. Poučení provádí policie. Poradenství a další metody sociální práce provádí zejména intervenční centra a další neziskové organizace. Policie zašle formulář o provedeném vykázaní intervenčnímu centru, místně příslušnému soudu, a pokud v kauze figurují nezletilé děti, taktéž orgánu sociálně právní ochrany dětí. Vykázaní jsou povinny dodržovat obě strany, agresor i oběť. Do 3 dnů od vydání rozhodnutí o vykázaní policie provede kontrolu dodržování povinností vyplývajících z rozhodnutí o vykázaní (Ševčík a Špatenková, 2011).

Na základě vlastní praxe lze uvést, že institut vykázaní je dobré preventivní opatření, přičemž v zákonné desetidenní lhůtě má ohrožená osoba možnost začít svoji situaci řešit a vymanit se ze stávající situace a především od agresora. Zároveň je to úkon, který je výrazným zásahem do práv a svobod vykazované osoby. Je tedy velice důležité zvážení a posouzení celé situace, než k využití tohoto oprávnění ze strany policie dojde.

Třetím pilířem institutu vykázaní je možnost domáhat se ochrany cestou občansko-právního řízení u soudu. V takovém případě oběť může podat návrh soudu na vydání předběžného opatření. Soud o tomto návrhu rozhodne do 48 hodin. Zákonnými možnostmi jsou uložení opuštění společného obydlí a bezprostředního okolí, zákaz vstupu do společného obydlí, zákaz setkávání se s obětí a navazování kontaktů. Využití všech fází institutu vykázaní závisí na aktivitě oběti a na jejím rozhodnutí, ona sama je odpovědná za řešení své situace (Ševčík a Špatenková, 2011).

2.3 Intervenční centrum

Zákon o sociálních službách vymezuje sociální službu jako činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Osoby ohrožené domácím násilím jsou bezesporu osoby ohrožené sociálním vyloučením a k řešení jejich nepříznivé situace je určena mimo jiné i služba poskytovaná intervenčními centry. Ta byla zřízena jako specializovaná pracoviště, která úzce spolupracují s orgány činnými v trestním řízení.

Primárně, již v rámci institutu vykázaní a bezprostředně po něm, může oběť využít služeb intervenčního centra. Využití není povinností, služby jsou založené na smluvním vztahu a také nejsou hrazené z prostředků oběti. Povinností intervenčního centra je bezprostředně do 48 hodin po vykázaní oběť zkontaktovat. Může se však stát, že oběť nespolupracuje, ačkoli je policií dobře poučena. Některé oběti naopak využívají služeb intervenčních center, aniž by k vykázaní došlo, jedná se pak o nízkoprahové kontakty. V České republice existuje 16 intervenčních center, zpravidla jedno pro území kraje (SKP Centrum, on-line, 2016).

Intervenční centra patří do oblasti preventivních služeb. Cílem je tedy terciární prevence, prevence již vzniklých nepříznivých dopadů domácího násilí. Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány jako služby ambulantní terénní nebo pobytové. Intervenční centrum poskytuje zejména sociálně-terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí. Pomoc ze strany intervenčního centra spočívá především v sestavení bezpečnostního plánu, vypracování písemného návrhu na vydání předběžného opatření na ochranu před domácím násilím. Pomohou také zorientovat se v systému sociálních služeb, které následně mohou zprostředkovat. Jedná se zejména o azylové ubytování, doporučení na konkrétního lékaře, advokáta či rodinné poradenství. Nezastupitelnou úlohu hraje emocionální a psychologická podpora ze strany pracovníků centra a poskytnuté sociální a právní poradenství (zákon č. 108/2006 Sb.).

„Oběti násilí a týrání v rodině vyžadují praktickou i duševní podporu, která je posílí“ (Matoušek a kol., 2005, s. 240). Jedná se především o *„bezpečné bydlení, péči o dítě, přístup k veřejným službám“* (Matoušek a kol., 2005, s. 240) a dále o poradenství,

motivaci k rozhodnosti, podpora sebeúcty a sebedůvěry, svépomocné skupiny. Právní pomoc se zaměřuje na děti a péči o ně, majetek, finanční a sociální podporu.

2.4 Další možné způsoby a metody práce

V České republice existují další instituce, které pomáhají osobám ohroženým domácím násilím. Nejznámějším je pravděpodobně zapsaný spolek **Bílý kruh bezpečí**. Ten v rámci své činnosti pomáhá všem obětem trestných činů. Mimo odborníků z oblasti práva, psychologie a sociální práce zde pracují také dobrovolníci jako odborní poradci na jednotlivých pobočkách po celé republice. Jsou vyškoleni také v problematice domácího násilí, právního minima i v oblasti krizové intervence (Bílý kruh bezpečí, on-line, 2016). **Dona linka** je krizová telefonická linka zřízená právě Bílým kruhem bezpečí. Jedná se o linku s nepřetržitým provozem. Založena byla jako sociální služba poskytující pomoc, informace a rady obětem domácího násilí. Služby, které poskytuje, jsou odborná psychická, morální a právní podpora, doporučí jaké instituce vyhledat, možnosti ubytování, sestavení osobního bezpečnostního plánu, poradci mohou se souhlasem klienta zavolat pomoc k zajištění jeho bezpečnosti. Vše je samozřejmě anonymní a diskrétní (Dona linka, on-line, 2016).

- **Krizová intervence**

Základní a prvotní metodou v případech řešení domácího násilí je metoda sociální práce krizová intervence. „*Větší ohrožení než samotný krizový stav může představovat situace, v níž člověk ve vhodné chvíli neměl k dispozici dostatečnou pomoc a krizový stav řešil pouze provizorně*“ (Matoušek, 2013, s. 259).

Cílem krizové intervence je především zpřehlednit a strukturovat prožívání člověka v krizi, zastavit ohrožující tendence v jeho chování tak, aby znovu aktivně ovládal svůj život, redukovat nebezpečí, snížit riziko prohlubování krizového stavu, podpořit jedince v jeho kompetencích k řešení problému a zapojení vlastních sil (Matoušek, 2013, s. 260). Základní technikou krizové intervence je rozhovor strukturovaný do čtyř kroků: posouzení, plánování, provedení, vyhodnocení. Základním principem krizové intervence je intenzita a krátkodobost, poté v případě nutnosti přechází podpora klienta v jiné metody sociální práce.

- **Telefonická krizová pomoc**

Jedná se o službu, která je poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se ocitly v situaci ohrožení zdraví nebo života či v jiné naléhavé a neodkladné obtížné životní situaci, kterou v té chvíli nejsou schopni řešit vlastními silami. U této služby je vyžadována aktivita pracovníka krizové telefonní linky. Telefonát obvykle trvá 20-30 minut, někdy hovor podle naléhavosti může tuto dobu přesáhnout (Vodáčková, 2002).

- **Případová práce**

Případová sociální práce se zaměřuje na člověka jako jednotlivce s případným zapojením skupiny jako zdroje řešení situace. Cílem je vyvedení klienta z jeho nepříznivé situace, zlepšení fungování ve společnosti a v rodině, posílit klientovu sebedůvěru a schopnost řešit situaci vlastními silami. Základní technikou případové práce je rozhovor a také aktivní naslouchání. Jedná se o specifickou komunikační techniku s cílem maximálního porozumění sdělovaného, porozumění klienta a poskytnutí kvalitní zpětné vazby, pracovník se s klientem setkávají jako dvě lidské bytosti (Encyklopedie sociální práce, 2013).

- **Sociální práce s rodinou**

„Současná česká rodina je křehká, ve srovnání s minulostí málo stabilní a malá. Pokud se dostane do těžkostí, je víc než dříve závislá na státu a jiných zdrojích“ (Matoušek, 2013, s. 302).

Cílem je vyvedení rodiny z nepříznivé situace, podpora vnitřních zdrojů rodiny, motivace k řešení problémů, snižování závislosti na vnějších zdrojích. Krom základních praktických a existenčních potíží řeší i rodinné interakce, emocionální klima a zvládání emocí uvnitř rodiny a vazby navenek rodiny. Specifikem sociální práce s rodinou je vyšší obtížnost přijetí všemi členy rodiny, dlouhodobost vytváření podporujícího partnerského vztahu, zapojení všech členů rodiny do řešení situace. Základními technikami jsou rozhovor, aktivní naslouchání, rodinné konference (Encyklopedie sociální práce, 2013).

3 Interdisciplinární spolupráce při řešení případů domácího násilí

Smyslem celé kapitoly je nastínění spolupráce při řešení domácího násilí mezi jednotlivými institucemi participujícími na řešení této problematiky. Jsou jimi především policie, intervenční centra, justiční orgány a orgány sociálně-právní ochrany dětí. Tato koordinace činností mezi jednotlivými subjekty plní důležitou roli. Jejím cílem je včasné odhalování domácího násilí, prevence, řešení jednotlivých kauz a minimalizace následků domácího násilí. V předchozí kapitole je popsána činnost Policie České republiky a intervenčních center obecně. V této kapitole jsou jejich činnosti propojeny z pohledu vzájemné spolupráce. Samostatné podkapitoly budou věnovány činnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí a justičních orgánů z pohledu spolupráce s dalšími institucemi.

3.1 Spolupráce Policie ČR a Intervenčního centra Pardubického kraje

Jak bylo v předchozí kapitole zmíněno, vzájemnou spolupráci mezi Policií České republiky a Intervenčním centrem Pardubického kraje upravují dva zákony. Pro Policii České republiky je to zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, konkrétně § 47 odst. 3, podle kterého je policista povinen do 24 hodin zaslat kopii úředního záznamu o vykazání příslušnému intervenčnímu centru. A pro intervenční centrum je to zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, konkrétně § 60a odst. 4, kterým je upraveno zajištění spolupráce a vzájemné informovanosti mezi intervenčními centry a útvary Policie České republiky a dalšími institucemi. Tato vzájemná spolupráce je dále v souladu s § 17 zákona č. 273/2008 Sb. stvrzena dohodou ze dne 15. 3. 2011 uzavřenou mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ČR, o.s. o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí. Účelem dohody je mimo jiné především zkvalitnit, zjednodušit a sjednotit vzájemnou spolupráci v oblastech poznatků a zkušeností a v proškolení policistů.

Asociace pracovníků intervenčních center je dobrovolným, nezávislým, nepolitickým, profesním sdružením subjektů působících v oblasti pomoci osobám ohroženým

domácím násilím dle § 60a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Nejedná se tedy pouze o formálně daný postup vyplývající z legislativní úpravy, ale také o vzájemná interdisciplinární setkávání, předávání nových poznatků, proškolení a zhodnocení dosavadní vzájemné spolupráce (Domácí násilí, online, 2016).

V případě konkrétní spolupráce mezi Policií České republiky a Intervenčním centrem Pardubického kraje se jedná o vzájemná setkání jednak na celorepublikové úrovni, která se uskutečňují jedenkrát za rok, a dále je pak koordinátorka Intervenčního centra Pardubice hostem při instruktážně-metodických zaměstnáních vedoucích a zástupců základních útvarů policie Pardubického kraje, na kterých jsou probírány novinky, roční statistiky a taktéž příklady z praxe. Podle potřeby jsou organizována školení policistů s cílem zkvalitnění práce všech zainteresovaných subjektů. Tomu také napomáhají setkání jednotlivých sociálních pracovníků s policisty základních útvarů policie, kde jsou rovněž přítomni zástupci orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Jsou také organizována interdisciplinární setkání mezi zástupci Policie České republiky, Okresního státního zastupitelství, Oddělení sociálně právní ochrany dětí a Okresního soudu.

3.2 Sociálně-právní ochrana dětí

„Sociálně-právní ochrana dětí představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, rodičovskou péči a život v rodině, identitu dítěte, svobodu myšlení, svědomí a náboženství, na vzdělání, zaměstnání, zahrnuje také ochranu dítěte před jakýmkoliv tělesným a duševním násilím, zanedbáváním, zneužíváním a vykořisťováním“ (Novotná, 2014, s. 25). Právo na takovou ochranu mají všechny děti s trvalým pobytem nebo povoleným pobytem na území České republiky. Zákon výslovně ve svém § 6 stanoví, že se systém ochrany dítěte zaměřuje na děti, které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami.

„Povinnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí zapojit se do řešení případů domácího násilí vyplývá ze skutečnosti, že v naprosté většině případů se domácí násilí vyskytuje v rodinách s nezletilými dětmi (kvalifikované odhady se pohybují mezi 70 % až 95 % případů)“ (Metodické doporučení k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí, 2010, s. 1).

Orgánu sociálně-právní ochrany dětí se dostávají informace o dětech ohrožených domácím násilím z několika zdrojů. Především z vlastní činnosti, na základě upozornění jiné osoby (oznamovací povinnost určuje § 7 zákona o sociálně-právní ochraně dětí), na základě žádosti dítěte o poskytnutí pomoci, splněním oznamovací povinnosti školou, školským zařízením, zdravotnickým zařízením apod. (subjekty určenými v § 10 zákona o sociálně-právní ochraně dětí) a v neposlední řadě při výkonu vykazání násilné osoby ze společného obydlí. Zjistí-li policista při výkonu vykazání, že je přítomno dítě, je povinen zaslat kopii úředního záznamu přímo orgánu sociálně-právní ochrany dětí, a to do 24 hodin.

Následně orgán sociálně-právní ochrany dětí může činit celou řadu opatření. Především celou záležitost projedná se zákonnými zástupci a s dítětem, provede šetření na místě. Zprostředkuje odbornou pomoc dle konkrétních potřeb rodiny. Dožádá od dalších orgánů a subjektů potřebné údaje (například hodnocení dítěte ze školy). Ustanovení § 16 umožňuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí na úrovni obce s rozšířenou působností státní správy podat návrh na předběžné opatření k ochraně dítěte před domácím násilím. Soud rozhoduje o tomto návrhu bezodkladně, a to do 24 hodin. Zpravidla se jedná o předání dítěte do vhodného výchovného prostředí za přítomnosti orgánů veřejné moci, tedy orgánu sociálně-právní ochrany dětí a policie. Vhodným výchovným prostředím může být péče jiné fyzické osoby nebo také zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo zařízení ústavní výchovy. Další možností je návrh na omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti.

Vzhledem k tomu, že v drtivé většině jsou násilníky muži týrající své ženy a děti jsou svědky domácího násilí s nedozírnými negativními emočními dopady, tak chránit právě ženu je často tím nejúčinnějším způsobem ochrany dětí (Smith dle Kelly, 2004, s. 64).

3.3 Soud

Soud zastává nezastupitelnou roli v případě vykazání agresora ze společného obydlí a to v tom případě, pokud oběť podá návrh na předběžné opatření. Tehdy již má k dispozici informace o vykazání, které obdržel prostřednictvím Policie České republiky. V současné době je maximální doba trvání předběžného opatření šest měsíců. Rozhoduje pak v souladu se zákonem č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

V případě, že v průběhu desetidenní lhůty soud vydá takové rozhodnutí formou usnesení, bezprostředně jej zašle policejnímu orgánu k dalšímu opatření. Toto je důležitá informace pro další případné řízení, pokud agresor poruší povinnosti vykázané osoby, např. když kontaktuje ohroženou osobu. Pokud tak agresor učiní opakovaně, dopustí se přečinu Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 2 trestního zákoníku, pro který je pak prověřován orgány činnými v trestním řízení.

Právo domáhat se ochrany před domácím násilím má i nezletilé dítě podáním návrhu na zákaz nebo omezení práva násilníka bydlet ve společné domácnosti podle občanského zákoníku návrhem soudu na předběžné opatření. Tento návrh tedy může podat prostřednictvím svého zákonného zástupce, nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí, nebo prostřednictvím advokáta na základě plné moci. Nezletilý starší 16 let má pro řízení plnou procesní způsobilost (Novotná, 2014, s. 102). V takovém případě rozhoduje soud bez jednání do 48 hodin.

3.4 Systém včasné intervence (SVI)

Jedná se o elektronický komunikační systém mezi Policií ČR, odbory sociálně-právní ochrany dětí, státním zastupitelstvím, soudem a Probační a mediační službou ČR. Slouží k předávání informací o ohrožených dětech obecně. Smyslem je, aby všechny instituce mezi sebou efektivně a adekvátně reagovaly, spolupracovaly a snažily se o napravení negativního stavu. Pokud se Policie ČR dozví o ohroženém dítěti, prostřednictvím systému včasné intervence o této skutečnosti informuje příslušný odbor sociálně-právní ochrany dětí podle místa pobytu, které následně učiní potřebné kroky směřující k nápravě nežádoucího stavu.

EMPIRICKÁ ČÁST

4 Výzkumné šetření k ověření kvality spolupráce Intervenčního centra Pardubice a Policie České republiky Pardubického kraje

V úvodu této kapitoly je zhodnocena situace v oblasti domácího násilí řešeného a evidovaného v Pardubickém kraji. Následující kapitoly jsou věnovány samotnému výzkumnému šetření, které navazuje na teoretickou část bakalářské práce. Cílem je zjištění kvality spolupráce mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. Vysvětlen je samotný postup při realizaci výzkumu, formulace hlavního výzkumného cíle i dílčích výzkumných cílů, které jsou transformovány do tazatelských otázek. Taktéž výběr výzkumné metody, výzkumného vzorku, postup při sběru dat a jejich analýza je dalším obsahem této části bakalářské práce.

4.1 Situace domácího násilí v Pardubickém kraji

Cílem této kapitoly je zhodnocení situace domácího násilí v Pardubickém kraji. Za tímto účelem byla získána statistická data prostřednictvím koordinátorky Intervenčního centra Pardubice a statistická data o evidovaných případech sledovaných jako incidenty s prvky domácího násilí. Je však nutné upřesnit, že níže publikovaná data zcela nereflektují reálnou situaci v oblasti domácího násilí. Důvodem je, že dostupné statistické přehledy policie zahrnují jak zločiny a přečiny spadající do kategorie domácího násilí, tak i přestupky na úseku občanského soužití. V těchto případech se může jednat „pouze“ o jednorázové selhání konkrétního jedince, který své násilné chování nikdy nezopakuje. Přesto je materiál základním východiskem pro vyhodnocení v oblasti domácího násilí spojeného s vykazáním v Pardubickém kraji.

Tabulka 1: Přehled případů domácího násilí

Rok	Případy domácího násilí		Celkem
	S vykazáním	Bez vykazání	
2007	65	19	84
2008	39	64	103
2009	44	131	175
2010	73	151	224
2011	92	110	202
2012	105	126	231
2013	84	125	209
2014	80	137	217
2015	68	131	199
Celkem	650	994	1644

Pramen: Intervenční centrum Pardubice, 2016

Tabulka 2: Počty evidovaných případů s incidentem domácího násilí

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Počet případů	257	383	487	463	496	466	469

Pramen: Policie České republiky, 2016

Shrnutí

Tabulka 1 s přehledem případů domácího násilí zčásti mapuje vývoj evidovaných případů domácího násilí, které byly řešeny na základě oznámení přijatého Policií České republiky. Počet těchto případů je zároveň spojen s využitím institutu vykazání. Nelze však z těchto dat získat ucelený přehled, o jaké konkrétní případy násilí se jednalo. Druhá část tabulky uvádí přehled o případech, u kterých nedošlo k vykazání ze strany policie, tedy nízkoprahové kontakty. Je patrné, že na počátku zřízení intervenčních center v roce 2007 a zavedení institutu vykazání se jedná o celkově nízké počty. S probíhající osvětou k problematice domácího násilí počet oznámených případů s realizací vykazání narůstá, a to především v letech 2011 a 2012. Zároveň však mohl

být tento nárůst způsoben ekonomickou krizí, která s sebou nesla negativní dopad zejména pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva zapříčiňující ztrátu zaměstnání, nedostatek financí a s tím spojené riziko násilného chování. Zhruba od roku 2013 jsou počty případů řešených ze strany Intervenčního centra Pardubice na přibližně stejné úrovni, což může být důsledkem obecného povědomí veřejnosti o celkové problematice a kvalitnějšího přístupu policie při řešení takových případů souvisejících s důkladným proškolením policistů v oblasti domácího násilí.

Tabulka 2 pak přehledně znázorňuje souhrnné počty případů se znaky domácího násilí evidovaných a řešených všemi útvary Policie České republiky Pardubického kraje. Tyto počty zahrnují všechna protiprávní jednání násilného charakteru mezi osobami blízkými, ať už se jedná o „pouhé“ návrhové přestupky proti občanskému soužití, či přečiny a zločiny souhrnně spadající do kategorie domácího násilí. Z přehledu je zřejmý prudký nárůst v roce 2011 o více než sto případů oproti roku 2010. Jak je uvedeno výše, můžeme se domnívat, že příčinou mohou být ekonomické dopady či novelizace trestního zákoníku s účinností od 1. 1. 2010, která umožnila komplexněji stíhat pachatele domácího násilí.

Jak již bylo definováno, domácí násilí je násilím za zavřenými dveřmi. Vyvstává tak otázka, kolik takových případů zůstává utajeno a neoznámeno i přesto, že systém ochrany, péče a prevence před domácím násilím je v současné době na vysoké úrovni jak po stránce legislativní úpravy, tak i ze strany pomáhajících organizací. Domácí násilí jako latentní jev, tzn. utajený, který se neprojevuje vnějšími příznaky, je obtížně měřitelný. Taktéž jeho vývoj nelze přesně sledovat, ani z dostupných statistik nelze přesně určit vývojové tendence domácího násilí.

4.2 Hlavní výzkumný cíl a dílčí výzkumné cíle

Hlavním výzkumným cílem je zjištění kvality vzájemné spolupráce při řešení domácího násilí mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. Volba výzkumného cíle nebyla náhodná, autorka práce se osobně problematikou domácího násilí zabývá v rámci své profese policejní inspektorky obvodního oddělení Policie České republiky a aktivně s Intervenčním centrem Pardubice spolupracuje. Také v rámci studijní praxe v Intervenčním centru Pardubice měla autorka práce možnost

seznámit se se způsoby pomoci ohroženým osobám, přičemž v řadě případů těmto intervencím předcházelo vykázání ze strany policie. Spolupráci s Intervenčním centrem Pardubice považuje autorka za kvalitní a dobře vedenou, proto je provedeným výzkumem ověřováno, zda je tato vzájemná spolupráce, která je již dána legislativní úpravou, kvalitní i z pohledu dalších osob zainteresovaných v této problematice, a zda skutečná praxe naplňuje tyto předpoklady, či zda-li existuje určitý nedostatek, který by bylo vhodné změnit či na něj upozornit. Za účelem dosažení výše uvedeného cíle, tedy zjištění kvality vzájemné spolupráce, byly stanoveny tři dílčí výzkumné cíle (dále jen „DC“):

- DC1: zjistit, zda vzájemná informovanost o procesech při řešení domácího násilí je kvalitní,
- DC2: zjistit, zda vzájemná setkání, vzdělávání a proškolení o problematice domácího násilí mezi intervenčním centrem a policií jsou dostačující,
- DC3: zjistit, zda policisté v přímém výkonu služby jsou schopni rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky domácího násilí.

Pro snazší orientaci v jednotlivých dílčích výzkumných cílech byla zvolena varianta tří transformačních tabulek, a to především z důvodu, že se jedná o tři skupiny informantů na sobě nezávislých, kteří mají ve vzájemné spolupráci své nezastupitelné místo. V první řadě jsou to sociální pracovníce Intervenčního centra Pardubice, metodička Krajského ředitelství Policie a policisté v přímém výkonu služby. Kvalitu vzájemné spolupráce lze pak posoudit na základě těchto úrovní, respektive na základě rozhovorů provedených s jednotlivými informanty z výše zmíněných skupin. V každé tabulce je formulován dílčí výzkumný cíl a podle jednotlivých skupin informantů je transformován do jednotlivých tazatelských otázek tak, aby provedeným výzkumem byl předmětný výzkumný cíl naplněn.

Tabulka 3: Transformační tabulka dílčího výzkumného cíle 1

Dílčí výzkumný cíl 1	Informanti	Tazatelská otázka (dále jen „TO“)
Ověření kvality informovanosti o procesech řešení domácího násilí (dále jen „DN“)	<p>Kategorie „I“ Sociální pracovnice Intervenčního centra (dále jen „IC“) Informantky I1,I2,I3,I4</p>	<p>TO1 Jak se podle vás vyvíjela spolupráce Policie ČR (dále jen „PČR“) a IC od počátku do současnosti? TO3 Poskytují policisté pracovníkům IC dostačující informace o řešených případech? Pokud ano, jakou formou? TO7 Považujete spolupráci s PČR za kvalitní? TO9 Co by mohlo vzájemnou spolupráci zlepšit?</p>
	<p>Kategorie „M“ Metodička PČR</p>	<p>TO1 Jak se podle vás vyvíjela spolupráce PČR s IC od počátku do současnosti? TO3 Poskytují vám pracovníci IC dostačující informace o nových poznatcích v DN? Pokud ano, jakou formou? TO10 Považujete spolupráci s IC za kvalitní? TO12 Co by mohlo vzájemnou spolupráci zlepšit?</p>
	<p>Kategorie „P“ Policisté v přímém výkonu služby Informanti P1,P2,P3,P4</p>	<p>TO6 Považujete spolupráci s IC za kvalitní? TO8 Co by dle vás mohlo vzájemnou spolupráci s IC zlepšit?</p>

Tabulka 4: Transformační tabulka dílčího výzkumného cíle 2

Dílčí výzkumný cíl 2	Informanti	Tazatelská otázka
<p>Ověření, zda vzájemná setkání, vzdělávání a proškolení o problematice domácího násilí mezi IC a PČR jsou dostačující</p>	<p>Kategorie „I“ Sociální pracovníce Intervenčního centra Informantky I1,I2,I3,I4</p>	<p>TO2 Uskutečňují se vzájemná setkání pracovníků IC a policistů? Jak často, o čem se diskutuje? TO5 Účastníte se těchto školení policistů? TO6 Považujete četnost setkání za dostačující? TO8 Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s PČR? Pokud ano, jaké?</p>
	<p>Kategorie „M“ Metodička PČR</p>	<p>TO2 Uskutečňují se vzájemná setkání policistů a pracovníků IC? Jak často, o čem se diskutuje? TO5 Jakým způsobem a jak často probíhá školení policistů v oblasti DN? TO6 Považujete tuto četnost za dostačující? TO11 Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s IC? Pokud ano, jaké?</p>
	<p>Kategorie „P“ Policisté v přímém výkonu služby Informanti P1,P2,P3,P4</p>	<p>TO3 Domníváte se, že jste dostatečně informován/a a proškolen/a v problematice DN? TO4 Domníváte se, že současná četnost vzdělávání stačí? Pokud ne, co byste navrhol/a? TO5 Jsou probíraná témata na školeních aktuální? pokud ne, co byste navrhol/a? TO7 Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s IC? Pokud ano, jaké?</p>

Tabulka 5: Transformační tabulka dílčího výzkumného cíle 3

Dílčí výzkumný cíl 3	Informanti	Tazatelská otázka
Ověření, zda policisté v přímém výkonu služby jsou schopni rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky DN	Kategorie „I“ Sociální pracovnice Intervenčního centra Informantky I1,I2,I3,I4	TO4 Domníváte se, že policisté v přímém výkonu služby jsou dostatečně informováni o problematice DN?
	Kategorie „M“ Metodička PČR	TO4 Domníváte se, že policisté v přímém výkonu služby mají dostatečnou kvalifikaci k řešení DN? TO7 Má vzdělávání policistů dopad na schopnost vyhodnotit DN? TO8 Má vzdělávání policistů dopad na kvalitu spolupráce při řešení DN? TO9 Domníváte se, že všichni policisté jsou schopni bezpečně rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky DN a podle toho adekvátně rozhodnout?
	Kategorie „P“ Policisté v přímém výkonu služby Informanti P1,P2,P3,P4	TO1 Jak často jste se setkal/a s realizací institutu vykázání? TO2 Domníváte se, že jste schopen/schopna dobře rozeznat, vyhodnotit a řešit DN?

4.2.1 Výzkumná strategie

Pro daný výzkum byla zvolena kvalitativní výzkumná metoda **polostrukurovaného rozhovoru** a analýza dokumentů. Cílem výzkumu je zjištění kvality spolupráce, proto je zajímavý názor jednotlivých informantů z výzkumného souboru a jejich pohled na předmět výzkumu. Není vhodné užít kvantitativní metodu výzkumu. Je třeba zjistit názor tří skupin informantů, kteří se na vzájemné spolupráci podílí. Předem připravené otázky v jednotlivých rozhovorech jsou proto přizpůsobeny každé skupině tak, aby odpovědi byly relevantní k účelu naplnění výzkumného cíle. Tyto otázky je možné v průběhu rozhovoru upravit či doplnit, a to podle odpovědí interpretovaných jednotlivými informanty. (Reichel, 2009)

„Polostrukurovaná varianta interview v zásadě kombinuje výhody a minimalizuje nevýhody obou krajních forem rozhovoru, tj. volného, nestrukurovaného a strukurovaného. Rámcově řečeno, jistá volnost se jeví jako vhodná k vytvoření přirozenějšího kontaktu tazatele s informantem, do jisté míry se dají akceptovat jeho osobnostní specifika, komunikace může lehčeji plynout atp.“ (Reichel, 2009, s. 112)

Analýzou dokumentů byla posouzena situace domácího násilí v Pardubickém kraji. Tato metoda byla rovněž použita při zpracování teoretické části této práce, tedy studiem dokumentů, které byly získány a prostudovány, což byly především interní dokumenty, metodické pokyny a postupy jak Intervenčního centra Pardubice, tak i Policie České republiky. K načerpání poznatků v dané oblasti přispěly taktéž zákony a odborná literatura vztahující se k dané problematice. Studium dokumentů pak přispělo k získání nových poznatků pro další výzkumnou část práce.

„Dokumentem v sociálních výzkumech je určitý produkt lidské činnosti vzniklý z jiných důvodů, než je řešený výzkumný problém, obvykle kvůli uchování či předání nějaké informace.“ (Reichel, 2009, s. 125)

4.2.2 Výzkumný soubor

Výběr výzkumného souboru nebyl složitě volen. Jak z tématu celé práce a výzkumného cíle vyplývá, rozhovor byl veden se sociálními pracovníky Intervenčního centra, důstojnicí Odboru služby pořádkové policie Krajského ředitelství Policie České

republiky Pardubického kraje – metodičkou, která úzce spolupracuje s Intervenčním centrem Pardubice a metodicky vede samotné policisty ve službě a nakonec s policisty, kteří slouží v přímém výkonu služby. Jedná se tedy o přímé aktéry vzájemné spolupráce.

Výzkumný soubor byl rozdělen na tři kategorie, tedy i předem připravené otázky byly rozděleny do tří kategorií tak, aby byl získán přesvědčivý názor a pohled jednotlivých informantů na zkoumanou oblast. Podle jednotlivých dílčích výzkumných cílů pak byly podle kategorií informantů výzkumného souboru přiřazeny jednotlivé tazatelské otázky tak, aby jejich zodpovězením došlo k naplnění dílčího výzkumného cíle. V první kategorii výzkumného souboru byl rozhovor realizován se čtyřmi sociálními pracovníci Intervenčního centra Pardubice (kategorie „I“, informantky I1, I2, I3, I4). Ve druhé kategorii výzkumného souboru byl rozhovor veden s důstojnicí Krajského ředitelství policie Pardubického kraje – metodičkou (kategorie „M“). Ve třetí kategorii výzkumného souboru byl veden rozhovor se čtyřmi policisty, kteří slouží v přímém výkonu služby (kategorie „P“, informanti P1, P2, P3, P4). Tito byli vybráni z jednotlivých územních odborů Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, vždy tedy jeden policista za územní odbor Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Další důležitá podmínka při výběru informantů z řad policistů byla, že s realizací vykázaní a zpracováním případů domácího násilí musí mít určité zkušenosti a na spolupráci s Intervenčním centrem se již podíleli.

4.2.3 Organizace a průběh výzkumu

Všichni informanti celého výzkumného souboru s rozhovorem dobrovolně souhlasili. Byli obeznámeni s podstatou výzkumu, i s tím, jakým způsobem bude probíhat. Samotné rozhovory byly vedeny přímo na jednotlivých pracovištích informantů. K dispozici vždy byla kancelář, kde bylo umožněno soukromí a klid po celou dobu rozhovoru. Na rozhovor byl vyčleněn dostatečný časový prostor, přičemž žádný z rozhovorů nepřesáhl jednu hodinu. Toto časové rozpětí neomezilo žádného z informantů v jeho další činnosti, vše bylo předem domluvené ve stanovený čas. Takto předem domluvené podmínky umožnily navázat bližší kontakt mezi tazatelem a informantem. Při žádném z rozhovorů nebyl nezaznamenán negativní postoj k osobě

tazatele (autorky práce), všichni dotazovaní projevili k celé věci značnou dávku ochoty. Toto lze vysvětlit vzájemnou loajalitou v rámci profese. Negativní postoj nebyl zaznamenán ani u sociálních pracovníků Intervenčního centra Pardubice. Vzhledem k dostatečnému časovému rozpětí byl pro záznam rozhovoru zvolen přímý zápis do notebooku. Výzkumná data byla shromažďována v průběhu října a listopadu 2015.

4.2.4 Postup při zpracování údajů

K záznamu rozhovorů byl použit přímý zápis do notebooku. Pro tento účel byl předem vyhotoven formulář s otázkami. Pro tři kategorie výzkumného souboru byly připraveny tři rozdílné formuláře. V průběhu rozhovorů byly do těchto formulářů k jednotlivým otázkám vpisovány odpovědi informantů. Následovalo kódování jednotlivých částí rozhovorů, což napomohlo zjistit, která data bylo ještě třeba zahrnout do analýzy (Hendl, 2005). Poté byly postupně hledány odpovědi na jednotlivé výzkumné cíle.

Analýza dokumentů jednotlivých organizací byla využita k hledání informací, které měly být nápomocny k nalezení odpovědi na dílčí výzkumné cíle.

4.2.5 Rizika výzkumu

V průběhu výzkumu metodou polostrukturovaného rozhovoru může dojít k ovlivnění informanta nesprávně pokládanými otázkami ze strany tazatele. Může tím být dotazovanému podsunutý názor samotného výzkumníka na zkoumanou oblast. Dalším možným rizikem při výzkumu může být nedůvěra ze strany informantů k tazateli. V rámci výzkumu však negativní skutečnosti nebyly zaznamenány.

Dalším rizikem při metodě analýzy dokumentů je, že může dojít například k nesprávnému výběru dokumentů. V případě tohoto výzkumu se jednalo o studium úředních dokumentů, zákonů, metodických pokynů a statistik. Volba dokumentů byla tedy správná.

4.3 Interpretace získaných údajů

Hlavním výzkumným cílem bakalářské práce je zjištění kvality vzájemné spolupráce při řešení domácího násilí mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. K dosažení tohoto cíle byly stanoveny tři dílčí výzkumné cíle.

Byly vytvořeny tři soubory otázek, každý soubor byl určen pro jednu ze tří kategorií informantů. V každém souboru pak byly otázky vztahující se k jednotlivým dílčím výzkumným cílům. Většina otázek měla téměř stejnou podobu, avšak jejich zodpovězení bylo cílem, jak zjistit názor jedné kategorie na druhou, respektive náhled na kvalitu práce a dalších rozhodných faktorů protistrany. Nejprve jsou zhodnoceny odpovědi na otázky všech kategorií výzkumného souboru k jednotlivým dílčím cílům, je provedeno zhodnocení těchto cílů, a v závěru je zhodnocen a zodpovězen hlavní výzkumný cíl.

4.3.1 Ověření kvality informovanosti o procesech řešení domácího násilí - DC1

První kategorie informantů byly čtyři sociální pracovníce Intervenčního centra Pardubice, pro další lepší přehled si tuto kategorii označím písmenem „I“. Jednotlivé informantky pak I1, I2, I3, I4.

Prvním záměrem při dotazování bylo zjistit názor na celkovou spolupráci zainteresovaných složek obecně. Na TO1: *„Jak se podle vás vyvíjela spolupráce policie a IC od počátku do současnosti?“* odpověděly všechny čtyři shodně, že spolupráci vidí jako stále se zlepšující a na dobré úrovni.

Informantka I2: *„Za dobu mé praxe 7 let považuji spolupráci na dobré úrovni, výrazně se zlepšil přístup policie k domácímu násilí. Na každém obvodním oddělení je alespoň jeden policista, který je kvalitně proškolen ohledně problematiky domácího násilí.“*

TO3 vztahující se k prvnímu dílčímu výzkumnému cíli položená informantkám kategorie „I“ byla, zda *„policisté poskytují pracovníkům Intervenčního centra dostačující informace o řešených případech domácího násilí a pokud ano, tak jakou formou.“* Všechny informantky opět odpověděly v meritu věci totožně, poskytování informací ze strany policie je dostačující, vše odpovídá legislativní úpravě informovanosti. Pokud se přesto vyskytne určitý nedostatek, vše je bezprostředně doplněno. Sami policisté pak kontaktují jejich centrum v případě jakýchkoli nejasností.

Informantka I1: *„Domnívám se, že informace od policie jsou dostačující. Jsou nám poskytovány ve formě, která vyplývá z legislativní úpravy. V případě, když postrádáme*

bližší informace, stačí se pouze doptat a tyto jsou ze strany policie ihned doplněny. Pokud máme individuální požadavky na prostory k setkání s ohroženou osobou, tak jsou nám vždy od policie poskytnuty.“

Třetí položená otázka TO7 pro naplnění prvního dílčího výzkumného cíle byla zaměřena obecně na kvalitu spolupráce očima sociálních pracovníků, a zda ji považují za kvalitní. Celkové hodnocení kvality je dle jejich názoru dobré, avšak je to dáno především tím, že převážně komunikují s dobře vyškolenými policisty s dlouhodobou praxí a s jejich vedením.

Informantka I2: *„Obecně ano, je kvalitní, ale najdou se výjimky, kdy spolupráce není úplně dostačující, ale to je dle mého názoru chyba jednotlivce, ne celku. Dobrá spolupráce je s policisty vyčleněnými na problematiku domácího násilí a jejich nadřízenými. Především proto, že jsou dobře vyškoleni.“*

Poslední otázka TO9 položená v této kategorii výzkumného souboru zněla: *„Co by podle vás mohlo vzájemnou spolupráci při řešení domácího násilí zlepšit?“* Překvapivě se opět všechny informantky shodly ve svých odpovědích. Pro zlepšení vzájemné spolupráce považují nutnost častějších školení policistů ve výkonu služby, především těch méně zkušených či sloužících krátkou dobu, neboť tito se jako první dostávají do kontaktu jak s ohroženou, tak i násilnou osobou.

Informantka I3: *„Přivítala bych častější školení policistů tak, aby všichni byli dostatečně proškoleni na to rozpoznat, vyhodnotit a řešit domácí násilí.“*

Druhou kategorií informantů byli tři policisté a jedna policistka v přímém výkonu služby z jednotlivých územních odborů policie. Tato kategorie byla označena písmenem „P“, jednotliví informanti pak písmeny P1, P2, P3, P4. Pro zjištění prvního dílčího výzkumného cíle jim byly položeny dvě otázky. První TO6 byla zaměřena na pojetí kvality spolupráce s intervenčním centrem obecně. Na základě získaných odpovědí nebyl z pohledu policistů zjištěn nedostatek ve vzájemné spolupráci, tato se jeví jako dobrá. Všichni dotazovaní policisté přišli do kontaktu s intervenčním centrem, komunikaci hodnotili podle své zkušenosti s případem, který zpracovávali.

Informant P4: „S intervenčním centrem jsem samozřejmě spolupracoval, posíláme jim záznam o vykázání a taky po telefonu jim to oznamujeme. Nevybavuju si, že by byl nějaký problém, tak podle mě je to dobrý, mluvím sám za sebe. Párkrát jsem od nich potřeboval něco vědět, vyšli mi tam vstříc.“

Druhou otázkou vztahující se k prvnímu dílčímu cíli byla TO8: „Co by podle vás mohlo vzájemnou spolupráci při řešení domácího násilí zlepšit?“ Jak bylo již zmíněno v podkapitole věnované výběru výzkumného souboru, pro účel výzkumu byli vybráni policisté, kteří se zpracováním domácího násilí mají určitou praxi, či alespoň slouží delší dobu. Jejich obecným názorem na tento dotaz je, že by bylo vhodné více školit nově příchozí policisty a ty, kteří slouží krátkou dobu a nemají v této oblasti praxi a nebyli by tak odkázáni pouze na zkušené kolegy. Dalším názorem je i to, že nejen služebně mladší kolegové, ale i ti starší by měli být průběžně školeni.

Informant P2: „Nikdy jsem o tom nepřemýšlel, ale při tomhle rozhovoru mě tak napadá, že by na školení čas od času měli jít všichni policajti.“

Třetí kategorie informantů výzkumného souboru je metodička Odboru služby pořádkové policie Krajského ředitelství Policie ČR Pardubického kraje. Tato je v transformační tabulce označena jako kategorie „M“. Její role v tomto výzkumu je nezastupitelná, neboť je jakýmsi „prostředníkem“ ve zprostředkovávání informací jak pro Intervenční centrum Pardubice, tak i pro samotné policisty celého Pardubického kraje. Otázky, které jí byly položeny, byly v této části výzkumu totožné jako otázky položené kategorii „I“, avšak z opačného pohledu.

Celkově ve svých odpovědích zhodnotila spolupráci s Intervenčním centrem Pardubice z pohledu policie pozitivně s tím, že funkci metodičky zastává od roku 2012. S intervenčním centrem však spolupracovala i před tímto rokem, a to v řadě případů vykázání. V té době zastávala funkci zástupce vedoucího obvodního oddělení. Souhrnně pak vidí spolupráci na vysoce kvalitní úrovni. Na otázku, zda intervenční centrum poskytuje dostatečné informace v oblasti novinek domácího násilí, sdělila, že veškeré nové informace získává od Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia, kteří jim jsou nadřízeni a v této oblasti je také metodicky vedou. Co se týče možností ke

zlepšení vzájemné spolupráce, tak je přesvědčena, že všechno plní svoji funkci, a spolupráce policie s intervenčním centrem je v rámci Pardubického kraje kvalitní.

Shrnutí dílčího výzkumného cíle 1

V předchozí části byly interpretovány získané údaje z jednotlivých tazatelských otázek všech kategorií výzkumného souboru. Tato interpretace byla nápomocna k zodpovězení dílčího výzkumného cíle, kterým bylo ověření kvality informovanosti o procesech řešení domácího násilí. Lze konstatovat, že výzkumný soubor jako komplexní celek se shodl na tom, že informovanost o procesech vzájemné spolupráce je kvalitní. Co se týče přímé vzájemné informovanosti, tak tato je založena především na komunikaci Intervenčního centra s policisty ze základních útvarů policie, tedy z obvodních oddělení jednotlivých územních odborů Krajského ředitelství Policie Pardubického kraje. Jednak je tato spolupráce ukotvena legislativně a dále záleží na individuálním přístupu jak sociálních pracovníků, tak i policistů. Je nutno uvést, že povětšinou s intervenčním centrem komunikují a spolupracují policisté, kteří mají určité profesní zkušenosti s domácím násilím. Legislativně ukotvené postupy při vzájemné spolupráci bývají dodržovány. V případě zkoumaných kategorií „I“ a „P“ je neméně důležitý také osobní přístup k řešenému problému, tedy ochota se o celou věc zajímat nad rámec legislativní úpravy. Obě zkoumané kategorie výzkumného vzorku se také shodly na potřebě intenzivnějšího vzdělávání méně zkušených policistů tak, aby i oni byli schopni lépe pochopit danou problematiku a nebyli odkázáni pouze na rady zkušenějších kolegů či přímých nadřízených. Obecně však lze shrnout, že proces vzájemné informovanosti je na velice dobré úrovni, dílčí výzkumný cíl se podařilo naplnit.

4.3.2 Ověření, zda vzájemná setkání, vzdělávání a proškolení o problematice domácího násilí mezi Intervenčním centrem a Policií ČR jsou dostačující - DC2

Smyslem tohoto výzkumného cíle je zjistit, zda současný stav vzdělávání a vzájemných setkání je dostačující. Tato oblast je podstatná pro potřeby vzájemné spolupráce a společná provázanost poukazuje na celkovou kvalitu.

Kategorie „I“ výzkumného souboru, tedy sociální pracovníci intervenčního centra, odpovídaly na jednotlivé otázky související se shora uvedeným dílčím výzkumným

cílem. První otázka v tomto směru TO2 byla pojata obecně, účelem bylo komplexně zjistit, jak je obecně koncipována oblast vzájemného proškolení. Otázka zněla: *„Jsou uskutečňována vzájemná setkání pracovníků intervenčního centra a policistů? Jak často, o čem se diskutuje?“*

Ze zaznamenaných odpovědí bylo zjištěno, že jedenkrát ročně je uskutečněno setkání s metodikem policie, na kterém jsou proškolení vedoucí pracovníci obvodních oddělení policie, jsou tam rozebírány různé kazuistiky a na nich se poukazuje na případné chyby při samotném zpracování. Dále jsou jedenkrát ročně konána interdisciplinární setkání na jednotlivých obvodních odděleních policie, kde se vede diskuze o jednotlivých kauzách řešených na daném oddělení v průběhu roku. Taktéž jsou prezentovány případné projekty týkající se domácího násilí a další novinky. Těmto setkáním jsou přítomni také zástupci OSPOD za danou oblast.

Informantka I1: *„Ano, na každém obvodním oddělení v Pardubickém kraji se 1x ročně diskutuje o řešených případech domácího násilí za dané období. Dále se vzájemně informujeme o možných dalších řešeních u případů domácího násilí, kde nedošlo přímo k vykazání. Dále podle potřeby probíhají vzájemné telefonické konzultace.“*

K otázce TO5, zda se jednotlivé informantky účastní školení policistů, bylo zjištěno, že přímého školení, které probíhá jednou ročně s vedoucími pracovníky policie, se účastní pouze koordinátorka Intervenčního centra Pardubice. Ostatní sociální pracovníce se účastní interdisciplinárních setkání na jednotlivých obvodních odděleních podle oblasti, která spadá do jejich kompetence. Školení samotných policistů pak probíhají podle potřeby policie samotné, nejsou však pravidelná.

Informantka I2: *„Ano účastním se školení s vedením policie jednou za rok a dále dle požadavků metodiků policie provádíme školení jimi vybraných policistů. Tyto školení nejsou pravidelné, jsou uskutečňovány podle potřeby policie.“*

Tazatelskou otázkou TO6 zda *„Považujete četnost těchto vzájemných setkání a školení za dostačující?“* bylo navázáno na předchozí otázku. Smyslem bylo odhalit případný nedostatek či potvrdit kvalitu vzdělávání policistů v oblasti domácího násilí. Z odpovědí informantek I3 a I4 vyplynulo, že vzájemná interdisciplinární setkání jednou ročně považují za dostatečná a doplnily, že v případě potřeby se na neplánovaném setkání

individuálně dohodnou a pomohou se zpracováním problému. Naopak informantky I1 a I2 odpověděly, že současný stav nepovažují za optimální, uvítaly by častější setkání, případně individuální řešení problémů přímo se zpracovatelem kauzy a v případě, že mezi osobami ohroženými je dítě, tak i řešení společně se zástupcem OSPOD.

Informantka I4: *„Myslím si, že jednou za rok tato naplánovaná setkání stačí. Většinou však na obvodní oddělení jezdíme i kvůli klientům, tedy se vidíme častěji a pokaždé zde vedeme diskuzi podle potřeby k aktuálním problémům.“*

Informantka I1: *„Myslím si, že by bylo dobré setkávat se vícekrát ročně a mít možnost konzultace individuálních případů se zpracovatelem policie a pracovníky OSPOD v případech, kde figurují děti.“*

Skutečnost zjištěná pohledem informantek kategorie „I“ na poslední otázku k druhému dílčímu výzkumnému cíli byla překvapivá. Položená TO8: *„Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s policií? Pokud ano, jaké?“* Informantka I4 uvedla, že za svoji praxi nedostatky neshledala a informantka I2 vidí nedostatek v malé informovanosti policistů s krátkodobou praxí. Informantky I1 a I3 se domnívají, že někdy bývá domácí násilí z pohledu policistů zlehčováno.

Informantka I3: *„Policie dobře komunikuje, na všem se domluvíme. V ojedinělých případech jsem se setkala se zlehčováním domácího násilí ze strany policistů, to poté odrazuje ohrožené osoby od další spolupráce s intervenčním centrem.“*

Soubor otázek vztahujících se k druhému dílčímu cíli byl postupně položen i kategorii informantů „P“. Tyto otázky měly za cíl osvětlit, jak na oblast vzdělávání nahlízejí sami policisté a zda z průzkumu vyplyne určitá skutečnost, která odhalí případné nedostatky v této oblasti. Účelem TO3: *„Domníváte se, že jste dostatečně informován/a a proškolen/a v dané problematice?“* bylo zamyšlení samotných informantů nad vlastní znalostí problematiky domácího násilí. Bylo zjištěno, že většina dotazovaných absolvovala školení v dané oblasti. Další informace získávají od svých nadřízených pracovníků. Podstatnou roli v oblasti vzdělávání zastává metodika, kterou mají dostupnou prostřednictvím policejní intranetové sítě. Dalším dost důležitým faktorem ve vzdělávání jsou zkušenosti starších kolegů. Vlastní iniciativa zajímat se o danou

problematiku má rovněž nezastupitelnou úlohu. V podstatě se informanti shodli na tom, že oni sami jsou o problematice domácího násilí dobře informováni

Informant P4: *„Byl jsem určitě v minulosti na nějakém školení. Ale pravidelně nic neabsolvuji. Spíš je to formou nějakých metodik nebo informací od vedení, co se tím zabývají víc. Od nich pak jdou k nám třeba nějaké změny a tak. Já zkušenosti nabral hlavně letitou praxí a taky se o to člověk musí nějak zajímat sám.“*

Na první tazatelskou otázku logicky navázala další TO4: *„Domníváte se, že současná četnost vzdělávání stačí? Pokud ne, co byste navrhol/a?“* Ze získaných odpovědí bylo možné vyhodnotit, že dotazovaní informanti se shodli na skutečnosti, že by bylo vhodné zúčastnit se školení v této problematice. Účast by prospěla všem policistům, služebně starší by si ověřili a zopakovali svoje praxí nabyté zkušenosti, ale především služebně mladší kolegové by byli schopni lépe se orientovat v oblasti domácího násilí. Vědomosti získávají především od zkušených kolegů. Z odpovědi informantky P1 bylo zjištěno, že se setkala též s předsudkem vůči oběti domácího násilí a tím zlehčení celé situace, přičemž je dost pravděpodobné, že se tak děje na základě nedostatečného vzdělání a laxního přístupu samotného policisty.

Informantka P1: *„Myslím si, že současná četnost vzdělávání policistů v přímém výkonu služby není dostačující. Mnoho nově příchozích či krátce sloužících policistů s touto problematikou nikdy nepřišlo do styku, jejich vzdělávání v této oblasti by se měla věnovat větší péče. Ne každý policista se účastní školení. Setkávám se stále s předsudky vůči obětem domácího násilí, důsledkem je pak špatné vyhodnocení celé situace a domácí násilí nemusí být včas odhaleno.“*

Informant P2: *„Takhle jsem o tom nikdy nepřemýšlel, je mi jasný, že nejlepší je praxe, ale dostat se k tomu je taky o náhodě. Jako přímo k domácímu násilí a vykázání. Nějak si uvědomuju, že by mi asi nějaký školení prospělo, aspoň bych si to všechno zopakoval.“*

V souvislosti se vzděláváním policistů byla informantům položena třetí otázka TO5, zda se domnívají, že: *„probíraná témata na školeních jsou aktuální a pokud ne, co by navrhovali.“*

Vzhledem ke zjištěným odpovědím na druhou tazatelskou otázku nebylo překvapením, že k této otázce byly odpovědi rozporuplné. Informant P2 uvedl, že si na to již nevzpomíná, informantka P1 uvedla, že na interdisciplinárních setkání se dozví vše potřebné. Informant P3 odpověděl, že s aktualitami z domácího násilí je obeznámen, avšak přivítal by trénink při simulovaných situacích, z kterých lze načerpat vědomosti důležité pro pozdější správné rozhodování při reálném případě. Obdobný názor vyjádřil i informant P4 s tím, že metodika školení závisí na nadřazených funkcionářích.

Informant P4: „*Jak jsem řekl, novinky máme k dispozici v metodice domácího násilí, to má k dispozici každý policajt, ale praxe se nedá nahradit. Každý si to musí zkusit, je to docela na psychiku, správně se rozhodnout. Tak asi se spíš zaměřit nějak takhle. Ale to je na vedení.*“

Poslední tazatelskou otázkou TO7 položenou výzkumnému souboru „P“ k druhému dílčímu výzkumnému cíli byla obligátní: „*Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s intervenčním centrem? Pokud ano, jaké?*“ Tři informanti uvedli, že žádné nedostatky neshledávají, pouze informantka P1 odpověděla, že nedostatek spatřuje v nízké četnosti školení, což může mít vliv na kvalitu vzájemné spolupráce.

Informantka P1: „*Nedostatkem ve spolupráci považuji nedostačující školení všech policistů v přímém výkonu služby. To není ale vina přímo na straně intervenčního centra. Služebně mladší kolegové jsou tak odkázáni na zkušenosti svých starších kolegů. Jsem přesvědčena, že častější školení v dané problematice by přispěla ještě k výrazněji kvalitnější spolupráci mezi oběma institucemi.*“

Informantce kategorie „M“ byl položen obdobný soubor otázek jako kategorii „I“ výzkumného souboru. Metodická domácího násilí k TO2: „*Jsou uskutečňována vzájemná setkání policistů a pracovníků intervenčního centra? Jak často, o čem se diskutuje?*“ odpověděla, že setkání je vždy uskutečněno podle potřeby. Jedenkrát ročně se koná celorepubliková porada metodiků domácího násilí a vedoucích intervenčních center. Každá porada má svůj předem daný program. Vše koresponduje s dohodou o spolupráci mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ze dne 15. 3. 2011. Sdělila, že na poradě v roce 2016 je na programu vzdělávání policistů v oblasti domácího násilí, spolupráce metodiků s vedoucími intervenčních

center a e-learningová aplikace pro vzdělávání v této problematice. Mimo jiné je koordinátorka Intervenčního centra Pardubice zvana jednou ročně na instruktážně metodické zaměstnání konané Krajským ředitelstvím policie Pardubického kraje, kde vedoucí a jejich zástupce základních útvarů policie seznamuje s novinkami, roční statistikou a příklady z praxe za uplynulé období.

Touto odpovědí informantka zároveň odpověděla na další připravenou otázku TO5, vztahující se k druhému dílčímu výzkumnému cíli: „*Jakým způsobem a jak často probíhá školení policistů v oblasti této problematiky?*“ Z tohoto důvodu bylo bezpředmětné informantce otázku pokládat.

Navazující tazatelská otázka TO6 směřovala ke zjištění názoru informantky, zda „*považuje tuto četnost školení za dostačující*“. Informantka vyjádřila svým názorem přesvědčení, že vzhledem k nízkému počtu nově přichozích policistů je četnost školení dostačující. Záleží pak na vedoucích jednotlivých útvarů policie, koho na školení nominují. Nezastupitelnou roli pak mají sami přímí nadřízení policistů základních útvarů, kteří jsou v dané problematice náležitě proškoleni přímo od metodiků policie.

Poslední položenou otázkou TO11 metodičce policie byla „*zda shledává nedostatky ve vzájemné spolupráci s intervenčním centrem a pokud ano, tak jaké*“. Její odpověď byla jednoznačná, žádných nedostatků neshledává.

Shrnutí dílčího výzkumného cíle 2

Kvalitu spolupráce bezesporu utváří četnost vzájemných kontaktů institucí spolupracujících v oblasti problematiky domácího násilí. Druhý dílčí výzkumný cíl měl ověřit, zda vzájemná setkání, vzdělávání a proškolení o problematice domácího násilí mezi Intervenčním centrem a Policií ČR jsou dostačující. Souhrnně lze konstatovat, že současný stav vzájemných setkání je na dostatečné úrovni. Většina z celkového počtu informantů výzkumného souboru neshledává v této oblasti přímý nedostatek. Větší péče v oblasti školení by měla být věnována policistům s krátkou praxí, tedy méně zkušeným. Je nesporné, že nezastupitelnou roli zastává individuální přístup přímých nadřízených ke svým podřízeným v této oblasti a také snaha jednotlivců projevit zájem o tuto problematiku, ale i cenné rady od zkušenějších kolegů. Ze zjištěného dále vyplývá, že oblast vzdělávání v problematice domácího násilí je důležitou součástí

celkové vzdělanosti policistů, tato sekce není opomínána, do budoucna se připravují nové vzdělávací programy, které zcela jistě přispějí k celkově kvalitnímu zpracovávání a pozitivní reflexi domácího násilí u policistů.

4.3.3 Ověření, zda policisté v přímém výkonu služby jsou schopni rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky domácího násilí - DC3

Provázanost druhého dílčího cíle s následujícím má své opodstatnění, neboť tato oblast úzce souvisí s celkovým pojetím kvality vzájemné spolupráce. V rámci provedených rozhovorů se dotýká především informantů z kategorie „P“ a „M“. Nicméně informantkám kategorie „I“ byla přesto položena jedna otázka týkající se tohoto zkoumaného jevu tak, aby bylo možné objektivně zhodnotit názor „třetí strany“. Na otázku TO4 *„Domníváte se, že policisté v přímém výkonu služby jsou dostatečně informováni o problematice domácího násilí?“* byly zjištěny různé názorové postoje. Informantky I2 a I3 se domnívají, že ne všichni policisté jsou dobře informováni, zrcadlí se zde zčásti postoj z druhého dílčího cíle, tedy že se jedná především o méně zkušené policisty a vyvstává zde potřeba lepšího vzdělávání v této oblasti. Názor informantky I1 odkazuje na zhodnocení těchto schopností v kompetenci policie. Informantka I4 vyjádřila svůj postoj na základě svých dosavadních dobrých zkušeností, tedy že s nezkušeným policistou se nesešla. Dále poukázala na stávající praxi individuálních telefonických konzultací.

Informantka I2: *„Domnívám se, že ne zcela všichni policisté jsou dostatečně informováni. Je zde však z naší strany zpětná vazba a jsme nápomocni policistům při zpracování pomoci.“*

Informantka I1: *„Obecně na tuto otázku nemůžu odpovědět, dle mého se jedná o individuální záležitost každého obvodního oddělení.“*

Schopnost dobře rozeznat znaky domácího násilí, adekvátně se rozhodnout a poté kvalitně zpracovat takový případ bezesporu závisí na nabytých zkušenostech jednotlivých policistů. Podstatou takové praxe je být od počátku účasten při zpracování případu, tedy od výjezdu hlídky počínaje, přes přímé jednání s ohroženou i násilnou osobou, rozhodnutí o využití oprávnění vykázaní ze společného obydlí a až po celkové následné administrativní zpracování. Metodická doporučení, formální ujednacení

postupů a doporučení, která má každý policista k dispozici, mohou sloužit jako návod k postupu v souladu s legislativní úpravou, která musí být za každých okolností dodržena. Informantům kategorie „P“ byly položeny dvě tazatelské otázky, jejichž smyslem bylo zjistit četnost zkušeností s případy domácího násilí a vykázaní a také názor jednotlivých informantů na schopnost celkově takový případ řešit. Na TO1 „*Jak často jste se setkal/a s realizací institutu vykázaní násilné osoby?*“ bylo od všech informantů zjištěno, že s institutem vykázaní se setkali, někdo více, někdo méně. Zkušenost s vykázaním však mají všichni.

Informant P2: „*Párkrát to bylo, ale moc jsem na to štěstí neměl.*“

Další tazatelská otázka TO2 byla mířena přímo na zjištění názoru na schopnost každého informanta adekvátně řešit případy domácího násilí. Na otázku „*Domníváte se, že jste schopen/schopna dobře rozeznat, vyhodnotit a řešit domácí násilí?*“ odpověděli shodně všichni informanti, že v této problematice již mají zkušenosti a jsou schopni se správně rozhodnout a znaky domácího násilí vyhodnotit. Nicméně uvedli, že v počátcích zavedení institutu vykázaní se v této problematice orientovali s nesnáze, celkově absentovaly zkušenosti s obdobnými případy. Snaha lépe porozumět této problematice vedla některé i k samostudiu. Informant P2 sdělil, že pro ujištění se ve správnosti svého postupu by pravděpodobně kontaktoval více zkušeného kolegu či nadřízeného.

Informant P2: „*Několikrát jsem k případu domácího násilí vyjžděl, společně s kolegou jsme snad všechno zvládli dobře. Když bych to dělal úplně sám, asi bych si nebyl moc jistý, jestli je vše jak má být. Když by to bylo moc složité, asi bych se radši s někým poradil.*“

Informant P3: „*Pamatuju si, že poprvé to bylo hrozný, vůbec jsem nevěděl jak na to, ale nějak jsem to zvládl, pak jsem se o to trochu víc zajímal a jak se získá praxe, tak je to lepší, dneska v tom osobně nevidím problém. Všechno je hlavně praxí, umět dobře všechno kvalifikovat. Pak s tím vykázaním je to na rozhodnutí policajta, jak to všechno vyhodnotí a není to sranda. Někdy podle těch otázek a odpovědí v SARA to stejně nejde úplně brát, záleží jak je policajt zkušeněj a všechno si vyhodnotí, hlavně taky podle toho, co se na místě děje. Já sám s tím problém nemám, ale jiný kolegové určitě jo.*“

Soubor otázek zaměřených na zodpovězení třetího dílčího výzkumného cíle byl položen i metodické domáčího násilí, kategorii výzkumného souboru „M“. Zjištění názoru a postoje ke schopnosti policistů obecně kvalifikovaně rozhodovat o řešení případů domáčího násilí tvoří jednu ze základních podstat naplnění cíle výzkumu.

K TO4 *„zda se domnívá, že policisté v přímém výkonu služby mají dostatečnou kvalifikaci k řešení domáčího násilí“* sdělila, že na oblast domáčího násilí je pamatováno již při základní odborné přípravě policistů při jejich nástupu k Policii České republiky a jsou v této oblasti základně vzděláni. Podstatnou úlohu zastávají také veřejně dostupné informace, především internetové servery a propagační materiály pomáhajících organizací, které jsou dostupné na každé služebně policie. Školení samotných policistů i jejich nadřízených stran této problematiky, která pořádají, mají zajistit všeobecnou informovanost o postupech při řešení případů domáčího násilí i při vykázání ze společného obydlí.

Následující odpovědi na otázku TO7 *„zda má vzdělávání policistů dopad na schopnost vyhodnotit domácí násilí“* byla potvrzena podstata závěru výzkumu mezi informanty kategorie „P“, tedy že nejlepší vzdělávání je sama praxe. Vyhodnocení celé situace a důsledné zpracování samotné dokumentace případu zastává velice důležitou roli v případné ochraně ohrožené osoby.

Potvrzením vlastního názoru autorky práce byla odpověď na TO8 *„zda má vzdělávání policistů dopad na kvalitu spolupráce při řešení domáčího násilí“*, když informantka vyslovila svoje přesvědčení: *„...to je u každého policisty různé. Jde o to, jak se policista sám sebevzdělává a jaký má přístup ke své práci. Policista, který bude k práci přistupovat laxně a bude stokrát proškolen a kvalitně vzděláván, nemusí přeci kvalitně vykonávat svou práci.“*

Poslední otázkou třetího dílčího výzkumného cíle a zároveň poslední, která byla v celém výzkumu položena, je TO9, zda se metodická domáčího násilí *„domnívá, že všichni policisté v přímém výkonu služby jsou schopni bezpečně rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky domáčího násilí a podle toho se adekvátně rozhodnout, zda jsou splněny podmínky pro vykázání či nikoli a popřípadě realizovat celý proces vykázání.“* Předně byla tazatelka upozorněna na to, že případy domáčího násilí nelze spojovat

s institutem vykázání, jako oprávněním policie v souladu se zákonem o Policii České republiky. O využití tohoto oprávnění se rozhoduje v době, kdy kvalifikace protiprávního jednání nehraje důležitou roli.

Shrnutí dílčího výzkumného cíle 3

Na kvalitě spolupráce policie s intervenčním centrem obecně se bezesporu podílí i schopnost samotných policistů dobře rozpoznat a definovat domácí násilí a umět zpracovat potřebnou dokumentaci k těmto případům a k samotnému vykázání. Třetím dílčím výzkumným cílem bylo ověřit, zda tomu tak skutečně je. Na základě zodpovězených otázek vztahujících se k tomuto cíli bylo zjištěno, že policisté jsou jistě schopni správně rozpoznat, kvalifikovat a řešit takové případy, avšak tato schopnost je velkou měrou ovlivněna samotnou praxí s těmito případy. Především u policistů s krátkou dobou praxe se jeví jako potřebné více se zaměřit na jejich školení v této oblasti tak, aby nebyli zcela odkázáni pouze na rady a pomoc svých nadřízených a zkušenějších kolegů. Tak jako v jiných profesních rovinách, je samotná praxe pro dobře odvedenou práci velice důležitá. A samozřejmě tak jako jinde je neméně podstatný přístup jednotlivce ke svým pracovním povinnostem tak, aby výsledek jeho odvedené práce byl co nejkvalitnější. Lze konstatovat, že koordinací práce jednotlivců ze strany jejich nadřízených a metodiků domácího násilí je docíleno kvalitních výsledků v této oblasti, nicméně další vzdělávání nových policistů zastává důležitý faktor pro vzájemnou kvalitní spolupráci mezi zainteresovanými organizacemi.

ZÁVĚR

Podstatou této bakalářské práce bylo ověřit kvalitu spolupráce mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. Obě organizace spolu úzce spolupracují v oblasti problematiky domácího násilí, které je velmi komplikovaným a specifickým jevem. Toto téma si autorka pro svoji práci zvolila především z toho důvodu, že sama pracuje na pozici policejní inspektorky na obvodním oddělení Policie České republiky, problematikou domácího násilí se zabývá již řadu let. Cílem celé práce bylo zhodnotit situaci domácího násilí v Pardubickém kraji a ověřit kvalitu spolupráce obou zainteresovaných složek pomoci. Vzhledem k tomu, že autorka práce sama osobně k samotné spolupráci nemá výhrady, zajímal ji také komplexní náhled dalších aktérů na poli této problematiky, který by názor potvrdil či vyvrátil.

V teoretické části bakalářské práce byly specifikovány a objasněny základní pojmy vztahující se k problematice domácího násilí. Podrobně byly definovány znaky domácího násilí a pojem jako takový. Pozornost byla věnována obětem násilí, autorka práce se zaměřila především na ženy, neboť ty jsou nejčastější skupinou obětí. Definovala typického násilníka, kdy se zaměřila na nečastější skupinu agresorů, kterými jsou muži. Je nezpochybnitelné, že obětí může být naopak muž a agresorem naopak žena. Autorka práce se však domnívá, že v rámci této bakalářské práce po rovině teoretické, není možné obsáhnout všechny aspekty tohoto jevu. O typech obětí a násilníků v rovině domácího násilí a rozdělení jejich rolí lze uvažovat jako o dalším tématu k novému samostatnému výzkumu.

V další kapitole teoretické části bylo pojednáno o způsobech pomoci a práce s aktéry domácího násilí. Byl uveden výčet legislativních úprav řešení domácího násilí. Prvotní úlohu v této činnosti hraje Policie České republiky, pozornost byla věnována institutu vykazání, postupu policejních orgánů při jeho provádění. Zmíněn byl také popis činnosti intervenčního centra, výběr základních sociálních služeb, které se zabývají pomocí obětem domácího násilí, a metod práce s oběťmi domácího násilí.

Poslední kapitola teoretické části se zabývala interdisciplinární spoluprací složek zainteresovaných v pomoci a prevenci před domácím násilím. Zaměřena byla na spolupráci mezi Policií ČR a Intervenčním centrem a taktéž se věnovala úloze orgánu

sociálně právní ochrany dětí a rolí soudu v komplexním rámci vzájemné spolupráce. Závěr obeznámil se systémem včasné intervence (SVI), který propojuje zainteresované složky ve vzájemné pomoci a účinné ochraně nezletilých dětí nejen před domácím násilím.

Součástí výzkumné části bylo rovněž zhodnocení situace domácího násilí v Pardubickém kraji. Statistická data, která byla k dispozici pro Pardubický kraj, pouze zčásti reflektují reálnou situaci v této oblasti. Pro celkový účel kvalitně posoudit tuto situaci, absentují v této části specifická statistická data policie, která by přesně rozdělovala jednotlivé případy domácího násilí jednak na úrovni přestupků, přečinů a zločinů a na základě rolí jednotlivých aktérů. Tuto část výzkumu se tak autorce nepodařilo zcela objektivně naplnit. Lze nad rovinou této skutečnosti uvažovat jako o podstatě nového návrhu a tématu k dalšímu výzkumnému šetření.

Pro samotný výzkum byla volena kvalitativní metoda polostrukturovaného rozhovoru. Hlavní výzkumný cíl byl transformován do tří dílčích výzkumných cílů a otázek spojených s jednotlivými cíli tak, aby se podařilo naplnit hlavní cíl výzkumného šetření. Na základě jednotlivých dílčích cílů byly vyhodnoceny údaje získané rozhovory s jednotlivými informanty. Bylo ověřeno, že informovanost o procesech řešení domácího násilí je kvalitní, vzájemná komunikace mezi policií a intervenčním centrem je na dobré úrovni. Zákonem dané postupy vzájemné informovanosti jsou dodržovány, důležitým aspektem při vzájemné informovanosti je také osobní přístup všech aktérů podílejících se na dané problematice. Dalším důležitým aspektem vzájemné spolupráce jsou setkávání, vzdělávání a proškolení v oblasti domácího násilí. Z výzkumu vyplynulo, že současná četnost těchto aktivit je dostačující, vhodné by však bylo zaměřit pozornost na vzdělávání policistů s krátkou dobou praxe a nově přijatým příslušníkům. Důležitou roli hraje v této oblasti také přístup nadřízených a osobní zájem o danou problematiku. Z výzkumu také vyplynulo, že v této oblasti je pamatováno na zlepšení kvality vzdělávání policistů a na místech vyšších instancí jsou připravovány nové výukové programy. Třetím podstatným faktorem vzájemné spolupráce je schopnost policistů správně rozpoznat a definovat domácí násilí a zpracovat potřebnou dokumentaci. Zjištěné skutečnosti potvrzují tuto schopnost především u zkušených policistů. Tito právě také větší měrou komunikují se sociálními pracovníci

intervenčního centra. Roli zde opět hrají méně zkušení policisté, kteří jsou odkázáni na rady jiných. Z toho vyplývá závěr, že v tomto ohledu je opět nutné zaměřit se na důslednější celkové proškolení tak, aby všichni policisté, kteří se jako první dostanou do kontaktu s aktéry domácího násilí, byli schopni se správně rozhodnout a správně vyhodnotit celou situaci a zároveň dokázali své zkušenosti z praxe předat dalším kolegům.

Lze konstatovat, že provedeným výzkumným šetřením se podařilo především naplnit hlavní cíl práce, tedy ověřit kvalitu spolupráce mezi Intervenčním centrem Pardubice a Policií České republiky Pardubického kraje. Kvalita vzájemné spolupráce je na celkově na vysoké úrovni. Pro co nejvyšší zkvalitnění spolupráce je důležité vzdělávání nejen začínajících policistů, ale i těch zkušenějších, které je koordinováno nadřízenými instancemi, například simulované modelové ztvárnění případu domácího násilí, které by si každý policista mohl zkusit vyřešit „na vlastní kůži“ tak, jako by se jednalo o reálnou situaci. Vhodná pak může být i účast pracovníků a pracovníc intervenčního centra při takových modelových situacích a jejich zapojení se do následné analýzy simulovaného postupu. Toto může být přínosem jak samotným policistům k získání empatického vhledu na oběť samotnou, což může mít pozitivní vliv na potlačení případných předsudků, tak i zároveň sociálním pracovníkům, kteří tak získají možnost setkat se s přímým agresorem domácího násilí a budou mít možnost získat náhled na problém jak z pohledu oběti, tak i násilníka. Záleží tedy na tom, jak kvalitní výukové programy budou připraveny do budoucna a zároveň na individuálním přístupu každého subjektu, který se na řešení problematiky domácího násilí podílí.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Přehled případů domácího násilí	29
Tabulka 2: Počty evidovaných případů s incidentem domácího násilí	29
Tabulka 3: Transformační tabulka dílčího výzkumného cíle 1	32
Tabulka 4: Transformační tabulka dílčího výzkumného cíle 2	33
Tabulka 5: Transformační tabulka dílčího výzkumného cíle 3	34

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-2207-8
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2. vyd, rozš. Praha: Portál, 2004. 272 s. ISBN 80-7178-931-3
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.
- JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. 1 vyd. Praha: Portál, 2001, 285 s. ISBN 80-7178-535-0.
- MATOUŠEK, Oldřich (ed.), Pavla KODYMOVÁ (ed.) a Jana KOLÁČKOVÁ (ed.). *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 1 vyd. Praha: Portál, 2005, 351 s. ISBN 80-7367-002-x.
- MATOUŠEK, Oldřich, Alois KŘIŠŤAN (ed.). *Encyklopedie sociální práce*. 1 vyd. Praha: Portál, 2013, 570 s. ISBN 978-80-262-0366-7.
- NOVOTNÁ, Věra. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2014, 798 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-914-4.
- PETRÁČKOVÁ, Věra, et al. KRAUS, Jiří. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2001. 834 s., ISBN 80-200-0982-5
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 184 s. ISBN 978-80-247-3006-6.
- SMITH, Heather. *Děti a rozvod*. 1 vyd. Praha: Portál, 2004, 183 s. ISBN 80-7178-906-2.
- ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1 vyd. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Krizová intervence pro praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004, 197 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-0586-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2004, 870 s. ISBN 80-7178-802-3.

VODÁČKOVÁ, Daniela a kol. *Krizová intervence*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 544 s. ISBN80-7178-696-9

Zákony

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 89/2012. Sb., občanský zákoník, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz>

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz>

Metodika

Metodické doporučení MPSV č. 3/2010 k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykázaní

Metodická příručka č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní

Elektronické zdroje

POLICIE ČR, Prevence [on-line]. [cit. 25.2.2016]. Dostupné z:

<http://www.policie.cz/clanek/domaci-nasili-644841.aspx>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ [on-line]. [cit. 23.2.2016]. Dostupné z:

<http://www.domacinasili.cz/pravni-uprava/prehled-hlavnich-zmen-v-nove-pravni-uprave-institutu-vykazani/>

DONA LINKA, 2007. DONA linka - Pomoc obětem domácího násilí. DONA linka [on-line]. [cit. 14.2.2016]. Dostupné z:

<http://www.donalinka.cz/dona-linka/zakladniinformace/>

SKP CENTRUM, Intervenční centrum [on-line]. [cit. 27.2.2016]. Dostupné z:

<http://www.skp-centrum.cz/rodina-a-deti/intervencni-centrum/>

ASOCIACE PRACOVNÍKŮ INTERVENČNÍCH CENTER, APIC [on-line].

[cit. 4.3.2016]. Dostupné z: <http://www.domaci-nasili.cz/>

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s informantkou I2	II
Příloha č. 2: Rozhovor s informantkou „M“	IV
Příloha č. 3: Rozhovor s informantem P3	VII
Příloha č. 4: Kazuistika případu domácího násilí spojeného s vykazáním	IX
Příloha č. 5: Dohoda mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ČR, o.s. o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí.....	XII

Příloha č. 1

ROZHOVOR – informantka I2, kategorie „I“

- 1) Jak se podle vás vyvíjela spolupráce policie a intervenčního centra od počátku do současnosti?

„Za dobu mé praxe 7 let považuji spolupráci na dobré úrovni, výrazně se zlepšil přístup policie k domácímu násilí. Na každém obvodním oddělení je alespoň jeden policista, který je kvalitně proškolen ohledně problematiky domácího násilí.“

- 2) Jsou uskutečňována vzájemná setkání pracovníků intervenčního centra a policistů? Jak často, o čem se diskutuje?

„Ano účastním se školení s vedením policie jednou za rok a dále dle požadavků metodiků policie provádíme školení jimi vybraných policistů, tyto školení nejsou pravidelné, jsou uskutečňovány podle potřeby policie.“

- 3) Poskytují policisté pracovníkům intervenčního centra dostačující informace o řešených případech domácího násilí? Pokud ano, jakou formou?

„Myslím si, že informace od policie nám stačí. Vše je v souladu s legislativní úpravou. Pokud nám něco chybí nebo není něco jasné, kontaktujeme policii a ihned nám všechno doplní nebo ujasní.“

- 4) Domníváte se, že policisté v přímém výkonu služby jsou dostatečně informováni o problematice domácího násilí?

„Domnívám se, že ne zcela všichni policisté jsou dostatečně informováni. Je zde však z naší strany zpětná vazba a jsme nápomocni policistům při zpracování pomoci.“

- 5) Účastníte se těchto školení policistů?

„Ano účastním se školení s vedením policie jednou za rok a dále dle požadavků metodiků policie provádíme školení jimi vybraných policistů, tyto školení nejsou pravidelné, jsou uskutečňovány podle potřeby policie.“

- 6) Považujete četnost těchto vzájemných setkání a školení za dostačující?

„Nepovažuji.“

7) Považujete spolupráci s policií za kvalitní?

„Obecně ano, je kvalitní, ale najdou se výjimky, kdy spolupráce není úplně dostačující, ale to je dle mého názoru chyba jednotlivce, ne celku. Dobrá spolupráce je s policisty vyčleněnými na problematiku domácího násilí a jejich nadřízenými. Především proto, že jsou dobře vyškoleni.“

8) Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s policií? Pokud ano, jaké?

„Velkým nedostatkem je malá informovanost začínajících policistů o domácím násilí.“

9) Co by podle vás mohlo vzájemnou spolupráci při řešení domácího násilí zlepšit?

„Navrhuji, aby ve spolupráci s metodikem Policie České republiky probíhala častější školení policistů o domácím násilí, zvláště se zaměřením na začínající policisty.“

Příloha č. 2

ROZHOVOR – informantka kategorie „M“

- 1) Jak se podle vás vyvíjela spolupráce policie a intervenčního centra od počátku do současnosti?

„Na tuto otázku nemohu moc dobře odpovědět. Na Odboru služby pořádkové policie jsem teprve od roku 2012, kdy velice úzce spolupracuji s intervečním centrem, a to převážně s koordinátorkou Intervenčního centra Pardubice. Za tento časový úsek až do dneška mohu říci, že spolupráce je na velice kvalitní úrovni. Při řešení jakýchkoli problémů ihned komunikujeme a řešíme je. Co se týká mé etapy na obvodním oddělení a to v době, kdy jsem byla zástupkyní vedoucího oddělení, tak jsem s intervenčním centrem také několikrát komunikovala ohledně případů vykázaní, ale těch nebylo tolik. Ale i v těchto případech bylo jednání na vysoké úrovni.“

- 2) Jsou uskutečňována vzájemná setkání policistů a pracovníků intervenčního centra? Jak často, o čem se diskutuje?

„Setkáváme se, jak je potřeba. Oficiálně je svolávána 1x ročně celorepubliková porada metodiků pro domácí násilí a vedoucích intervečního centra. Na programu porady, která se uskuteční v únoru 2016, bude vzdělávání policistů v problematice domácího násilí, spolupráce metodiků s vedoucími intervenčních center vyplývající z Dohody o spolupráci mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ze dne 15.3.2011, e-learningová aplikace vzdělávacího programu v oblasti domácího násilí, představení této aplikace, možnosti využívání, spolupráce intervenčního centra s Policií České republiky na případech domácího násilí, předání zkušeností a zpětné vazby. Dále pak je koordinátorka intervenčního centra zvána na instruktážně metodická zaměstnání vedoucích a zástupců základních útvarů, kde je seznamuje s novinkami a roční statistikou a příklady dobré i špatné praxe za uplynulé období. Tato instruktážně metodická zaměstnání se pořádají 1x ročně.“

- 3) Poskytují pracovníci intervenčního centra policistům obecně dostačující informace ohledně „novinek“ z oblasti domácího násilí? Pokud ano, jakou formou?

„Novinky ohledně domácího násilí a vykázaní nám zasílají z Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia. Ty jsou nám nadřizení a měli by nás metodicky vést.“

- 4) Domníváte se, že policisté v přímém výkonu služby mají dostatečnou kvalifikaci k řešení domácího násilí?

„Pokud vím, tak již policisté v základní odborné přípravě mají ve výuce zařazeno pár hodin týkajících se této problematiky. O problematice by měli vědět i díky osvětě určené pro veřejnost. Médii proběhlo několik spotů týkajících se domácího násilí. My tak 1x ročně objíždíme jednotlivé územní odbory a provádíme školení policistů, jak po linii domácího násilí, tak i po linii oprávnění vykazání. Dále pak proškolujeme vedoucí a zástupce vedoucích základních článků 1x ročně právě již na zmíněném instruktážně metodickém zaměstnání. Vedoucí a zástupci by informace měli přenést na své policisty.“

- 5) Jakým způsobem a jak často probíhá školení policistů v oblasti této problematiky?

Odpovězeno viz otázka č. 4.

Považujete tuto četnost za dostačující?

„Tuto četnost považuji za dostačující, jelikož nastupujících policistů není tolik. A vedoucí územních odborů si můžou na to naše školení nanominovat, kolik chtějí osob. Dalším informátorem v oblasti domácího násilí by měli být vedoucí nebo zástupci, kteří jsou proškolení od nás na instruktážně metodickém zaměstnání.“

- 6) Má vzdělávání policistů dopad na schopnost vyhodnotit domácí násilí?

„Tak určitě, ale co si budem povídat, nejlepší je praxe. A pokud mám říci, tak s vyhodnocením, jestli se jedná o domácí násilí nebo jen o přešůpek proti občanskému soužití, může policistovi poradit jeho vedoucí nebo zástupce. V první řadě je třeba skutek řádně zadokumentovat. Přeci jen máme několik případů, kdy se nám oznámení zprvu jeví jako přešůpek a později ho překvalifikujeme na přečin či zločin nebo naopak. V takovémto případě je také důležité vyhodnotit situaci a rozhodnout, zda se bude provádět vykazání, abychom ochránili ohroženou osobu a tím preventivně působili na osobu násilnou.“

- 7) Má vzdělávání policistů dopad na kvalitu spolupráce při řešení domácího násilí?

„Co se týká kvality spolupráce, to je u každého policisty různé. Jde o to, jak se policista sám sebevzdělává a jaký má přístup ke své práci. Policista, který bude k práci přistupovat laxně a bude stokrát proškolen a kvalitně vzděláván, nemusí přeci kvalitně vykovávat svou práci.“

- 8) Domníváte se, že všichni policisté v přímém výkonu služby jsou schopni bezpečně rozeznat, definovat a vyhodnotit znaky domácího násilí a podle toho se adekvátně rozhodnout, zda jsou splněny podmínky pro vykazání či nikoli a popřípadě realizovat celý proces vykazání?

„V první řadě je třeba nespojovat domácí násilí s vykazáním. Vykazání je oprávnění policisty dle § 44 z. č. 273/2008 Sb., kdy policista s ohledem na předchozí útoky, lze-li předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti, je oprávněn násilnou osobu vykazat. A v době, kdy rozhoduje o vykazání, není důležité, zda se jedná o vážné domácí násilí či ne, v řadě případů se jedná o jiný trestný čin nebo pouze o přestupek.“

- 9) Považujete spolupráci s intervenčním centrem za kvalitní?

„V rámci našeho kraje ano.“

- 10) Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s intervenčním centrem? Pokud ano, jaké?

„Nedostatky neshledávám.“

- 11) Co by podle vás mohlo vzájemnou spolupráci při řešení domácího násilí zlepšit?

„Není nic na zlepšení, funguje to a to je hlavní.“

Příloha č. 3

ROZHOVOR – informant P3 kategorie „P“

1) Jak často jste se setkal s realizací institutu vykázaní násilné osoby?

„Několikrát jsem vykázaní dělal, přesně ale takhle nevím, musel bych to zjistit.“

2) Domníváte se, že jste schopen dobře rozeznat, vyhodnotit a řešit domácí násilí?

„Pamatuju si, že poprvé to bylo hrozný, vůbec jsem nevěděl jak na to, ale nějak jsem to zvládl, pak jsem se o to trochu víc zajímal a jak se získá praxe, tak je to lepší, dneska v tom osobně nevidím problém. Všechno je hlavně praxí, umět dobře všechno okvalifikovat. Pak s tím vykázaním je to na rozhodnutí policajta, jak to všechno vyhodnotí a není to sranda. Někdy podle těch otázek a odpovědí v SARA to stejně nejde úplně brát, záleží jak je policajt zkušenější a všechno si vyhodnotí, hlavně taky podle toho, co se na místě děje. Já sám s tím problém nemám, ale jiný kolegové určitě jo.“

3) Domníváte se, že jste dostatečně informován a proškolen v dané problematice?

„Byl jsem na nějakém školení, ale asi jen jednou, je to podle mě málo, spíš se o to zajímám sám a pak mám občas nějaké informace od vedoucího, ten se k tomu dostane spíš. Na intranetu jsou nějaké návody a postupy i metodika k vykázaní, jak to řešit.“

4) Domníváte se, že současná četnost vzdělávání stačí? Pokud ne, co byste navrhoval?

„Já za sebe můžu říct, že si vystačím s tím, co mám k dispozici. Víc školení by určitě neškodilo, hlavně pro některý kolegy, co sloužej kratce. Ty snad o tom nemají ani páru. Mám zkušenost, že praxe naučí nejvíc, ale je potřeba mít nějaké podvědomí. Na samostudium nikdo nemůže spoléhat, to je na každým policajtovi. Takže určitě školení pro nováčky.“

5) Probíraná témata na školeních jsou aktuální? Pokud ne, co byste navrhoval/a?

„Aktuality o domácím násilí se určitě dozvím, v tom nevidím problém. Spíš bych to viděl tak, že by měly být simulované situace samotného incidentu a ten policajt by si měl zkusit všechno vyhodnotit. Aby to bylo jako v realu až se k tomu dostane. Prostě modelovka.“

6) Považujete spolupráci s IC za kvalitní?

„S intervenčním centrem jsem opakovaně komunikoval, neměli jsme snad žádný problém. Tak asi za mě dobrý.“

7) Shledáváte nedostatky ve vzájemné spolupráci s intervenčním centrem? Pokud ano, jaké?

„Sám o nedostacích nevím, o všem vždycky komunikujeme, vycházíme si vstříc, žádný problém nevidím. Ani od vedoucího jsem nic špatného neslyšel.“

8) Co by podle vás mohlo vzájemnou spolupráci při řešení domácího násilí zlepšit?

„Nenapadá mě nic, myslím, že to vzájemně klape, asi víc školit mladší kolegy, ale to nezávisí jen na intervenčním centru.“

Příloha č. 4

Kazuistika případu domácího násilí spojeného s vykázáním

Paní H.D. oznamuje fyzické a slovní napadání ze strany manžela P.D., který je v podnapilém stavu. Vyhrožuje jí zabitím, že jí uřízne hlavu. Ona má obavu, že jí manžel ublíží. Na místo vyjíždí ihned hlídka policie ČR, P.D. je zajištěn a umístěn na protialkoholní záchytnou stanici. Poté je od poškozené H.D. postupně zjištěno, že obdobné jednání ze strany manžela trvá již více než rok a jeho agresivita se stupňuje. Napadá ji především slovně, ponižuje ji, říká jí, že je k ničemu, zamyká jí společné sociální zařízení, i když ví, že užívá léky na odvodnění, zakazuje jí dívat se na televizi. Na manželovi je závislá, mimo invalidního důchodu nemá žádný jiný příjem. Děti jsou dospělé, ve společné domácnosti s nimi nežijí. Na základě zjištěných skutečností jsou zahájeny úkony trestního řízení pro zločin Týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1 a 2 písm. d) trestního zákoníku a přečin Nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku. Proti P.D. je využito oprávnění policie v souladu s § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a jmenovaný je vykázán ze společného obydlí na dobu deseti dnů. Je mu umožněno vzít si potřebné věci na uvedenou dobu, osoba ohrožená i násilná jsou poučeny o svých povinnostech i právech. O vykázání policista telefonicky informuje pracovníci Intervenčního centra Pardubice a po vyplnění a podepsání všech potřebných dokumentů zasílá prostřednictvím faxu formulář Úředního záznamu o vykázání, ve kterém jsou uvedeny všechny podstatné informace k osobě ohrožené i k osobě násilné a je zde odůvodněno využití oprávnění vykázání násilné osoby. Zároveň je zde přesně specifikováno personální vymezení, tedy že nesmí jakýmkoliv způsobem kontaktovat ohroženou osobu, vyhledávat její přítomnost ať osobně či formou telefonickou, prostřednictvím SMS zpráv či elektronických komunikací. Dále je v záznamu taxativně vymezeno teritoriální omezení spočívající v zákazu vstupu do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí v okruhu 100 metrů, zákaz vstupu se vztahuje i na přilehlou volně přístupnou zahradu příslušející k domu. Totožný formulář policista prostřednictvím faxu zasílá Okresnímu soudu v Pardubicích pro případné podání návrhu na předběžné opatření. Následně pracovníci Intervenčního centra telefonicky kontaktuje obvodní oddělení Policie České republiky a sděluje, že formulář došel v pořádku, vše je čitelné. Dále informuje o termínu schůzky s ohroženou osobou, kterou již telefonicky zkontaktovala. Třetí den vykázání je provedena kontrola dodržování povinností vyplývajících z vykázání, kterou nebylo shledáno žádné porušení. Po pěti dnech od vydání rozhodnutí o vykázání násilné osoby volá na linku 158 paní H.D., že se její manžel pohybuje v okolí domu, bouchá na dveře

a snaží se dostat dovnitř, venku křičí a vulgárně nadává, nadávky jsou směřované na její osobu. Na místo ihned vyjíždí hlídka policie, pan. P.D. je opět silně pod vlivem alkoholu, je zajištěna umístěn na protialkoholní záchytnou stanici. Policie eviduje přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/90 Sb. o přestupcích, který je následně oznámen správnímu orgánu. O porušení vykázaní ze strany násilné osoby je informováno Intervenční centrum.

V průběhu desetidenní lhůty vykázaní pracovníce Intervenčního centra Pardubice informuje inspektora policie, který pracuje na dokumentaci vykázaní, o uskutečněné schůzce s ohroženou osobou a informuje o sepsání a podání návrhu na předběžné opatření k Okresnímu soudu Pardubice. Žádá také, o zkontaktování ohrožené osoby, se kterou potřebuje před další schůzkou upřesnit určité skutečnosti a nemůže se jí dovolat. Policista reaguje okamžitě, v místě bydliště kontaktuje ohroženou osobu a vyřizuje potřebné. Zpracovatel pak sepisuje úřední záznam o zjištěné informaci a poté, co obdrží od Okresního soudu usnesení o předběžném opatření, kterým je P.D. nařízeno nevstupovat do společného obydlí a jeho bezprostředního okolí a zdržet se jakéhokoliv nežádoucího sledování, obtěžování a setkávání s H.D. na dobu jednoho měsíce, přikládá jej k dokumentaci spisu. Pracovnice Intervenčního centra telefonicky kontaktuje zpracovatele PČR a sděluje, že s ohroženou osobou je sjednána další schůzka s cílem vytvořit plán další pomoci, který bude zaměřen především na sepsání žádosti o rozvod, nalezení řešení bytové otázky a psychologické pomoci. Po uplynutí desetidenní lhůty zpracovatel policie vlastní spisový materiál o vykázaní zakládá do spisovny, další případné předběžné opatření v této věci je v kompetenci Okresního soudu. Metodikem problematiky domácího násilí Krajského ředitelství policie Pardubického kraje je provedena kontrola celkového zpracování spisové dokumentace, kterou není shledáno žádné pochybení policejního orgánu jak při samotném prvotním zákroku a využití oprávnění v souladu s § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, tak i při dalším zpracování spisové dokumentace.

V průběhu trvání předběžného opatření nařízeného Okresním soudem v Pardubicích volá na linku 158 H.D. s tím, že její manžel se opětovně snaží vniknout do společného bytu, chodí po zahradě a před domem křičí. Před příjezdem hlídky P.D. z místa utekl, ze strany policie nebyl v okolí dohledán. K podrobným okolnostem je vyslechnuta H.D., policie následně zahajuje úkony trestního řízení pro přečin Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázaní podle § 337 odst. 2 trestního zákoníku. O této skutečnosti je telefonicky informováno Intervenční centrum Pardubice. V průběhu prověřování a shromažďování potřebné spisové dokumentace P.D.

poruší nařízení předběžného opatření ještě jednou. Vše je řádně zadokumentováno, o dalším porušení je opět telefonicky informováno Intervenční centrum Pardubice. Sociální pracovnice sděluje policii, že s H.D. jsou stále v kontaktu, je domluvena další schůzka, při které bude sepsán návrh na prodloužení předběžného opatření, který bude podán Okresnímu soudu Pardubice. Dále sociální pracovnice informuje o tom, že H.D. byla poskytnuta právní pomoc při sepsání žádosti o rozvod a tato je již podaná k Okresnímu soudu Pardubice. Po několika dnech telefonicky kontaktuje Intervenční centrum policistu - zpracovatele daného případu a informuje ho o tom, že Okresní soud Pardubice vyhověl návrhu H.D. a vydal usnesení, kterým prodloužil předběžné opatření do doby právní moci rozhodnutí ve věci rozvodového řízení H.D. a P.D. Následující den policie od Okresního soudu Pardubice obdrží předmětné rozhodnutí.

Zhruba po měsíci je pravomocně rozhodnuto ve věci rozvodového řízení, manželství je rozvedeno a P.D. se vrací do společného místa bydliště, neboť dosud nedošlo k majetkovému vypořádání. Po půl roce společného soužití dochází k dalšímu fyzickému napadení H.D. ze strany bývalého manžela. Opět jí vyhrožuje zabitím, ona se obává, že své výhrůžky uskuteční. Bezprostředně poté je P.D. znovu policií vykázán ze společného obydlí, a to vzhledem k předchozím událostem a opakovanému jednání P.D. a předpokladu, že ve svém jednání bude pokračovat. Opět je o vykázání informováno Intervenční centrum Pardubice. Za pomoci intervečního centra Pardubice H.D. předkládá návrh na předběžné opatření, čemuž soud vyhověl a je vydáno usnesení o předběžném opatření, kterým je vykázání prodlouženo na dobu jednoho měsíce.

V této době již jsou v dané věci zahájeny úkony trestního řízení pro přečin Nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že spisový materiál ve věci zločinu Týrání osoby žijící ve společném obydlí není v této době ještě ukončen, oba případy se slučují do společného řízení a vzhledem k důvodné obavě, že bude ve svém jednání pokračovat i nadále, je P.D. vzat do vazby a následně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na několik let.

Příloha č. 5

Dohoda mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ČR, o. s. o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí

Dohoda mezi Policií České republiky a Asociací pracovníků intervenčních center ČR, o. s. o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí

Policie České republiky

zastoupená policejním prezidentem plk. Mgr. Petrem Lessy
(dále jen „policie“)

a

Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o. s.

zastoupená předsedkyní Mgr. Martinou Vojtíškovou
(dále jen „APIC“)

(dále jen „strany dohody“)

uzavírají za účelem stanovení společného postupu při provádění školení policistů a vzájemné spolupráci v souladu s § 17 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, tuto dohodu o vzájemné spolupráci a školení policistů v oblasti domácího násilí (dále jen „dohoda“).

Strany dohody vědomy si toho, že problematika domácího násilí a zejména péče o ohrožené osoby je jejich společným úkolem, při vědomí si vlastních metod, prostředků a odpovědnosti, sledující zlepšení vzájemné spolupráce a předávání zkušeností a podnětů ke zkvalitnění služby pro ohrožené osoby, se dohodly na následujícím:

Čl. 1

Účel dohody

Účelem dohody je zkvalitnit, zjednodušit a sjednotit vzájemnou spolupráci mezi stranami dohody a současně upravit oblasti a formy vzájemné spolupráce v oblasti řešení problematiky domácího násilí.

Čl. 2

Oblasti vzájemné spolupráce

Vzájemná spolupráce stran dohody zahrnuje zejména tyto oblasti:

- a) vzájemné předávání poznatků a zkušeností,
- b) spolupráci na proškolení policistů se zaměřením na oblast činnosti intervenčních center,
- c) porovnání statistických údajů policie a příslušného intervenčního centra za účelem eliminace případných rozdílů a kontroly odesílání úředních záznamů o vykazování ze strany policie na příslušná intervenční centra (provádět nejméně 1x měsíčně),
- d) rozšíření katalogů možných opatření pro různé incidenty,
- e) kazuistiku.

Čl. 3
Úkoly policie

(1) Jednotlivá krajská ředitelství policie budou aktivně spolupracovat na místní úrovni s jednotlivými intervenčními centry v jejich územní působnosti zejména v oblastech, uvedených v čl. 2 dohody.

(2) Ředitelství služby pořádkové policie zajistí v předmětné oblasti koordinaci a dále distribuci seznamu proškolených pracovníků/lektorů intervenčních center na jednotlivá krajská ředitelství policie.

Čl. 4
Úkoly APIC

(1) Jednotlivá intervenční centra budou aktivně spolupracovat s příslušnými krajskými ředitelstvími policie zejména v oblastech uvedených v čl. 2.

(2) Zajistí předání aktualizovaného seznamu pracovníků/lektorů intervenčních center na Ředitelství služby pořádkové policie vždy, když dojde ke změně.

Čl. 5
Závěrečná ustanovení

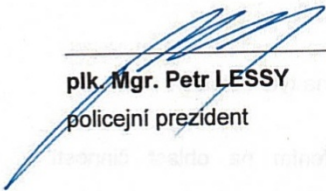
(1) Dohoda se uzavírá na dobu neurčitou a nabývá platnosti a účinnosti dnem podpisu zástupců obou stran dohody. Dohodu lze vypovědět bez udání důvodu s výpovědní lhůtou v délce dvou měsíců.

(2) Dohodu lze měnit pouze písemnými číslovanými dodatky odsouhlasenými oběma stranami dohody.

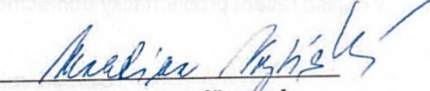
(3) Dohoda je vyhotovena ve dvou stejnopisech, z nichž každá strana dohody obdrží jeden výtisk.

Č. j. PPR-1586-1/ČJ-2011-0099UP

V Praze dne ..... 15-03-2011 .....

plk. Mgr. Petr LESSY
policejní prezident

V Praze dne ..... 15-03-2011 .....

Mgr. Martina VOJTÍŠKOVÁ
předsedkyně APIC

ASOCIACE
pracovníků intervenčních center ČR
Občanské sdružení
IČ: 227 22 378